రసరంజని

ద్వాదశ వార్షికోత్సవాలు
మార్చి 9,10-2006

RASARANJANI

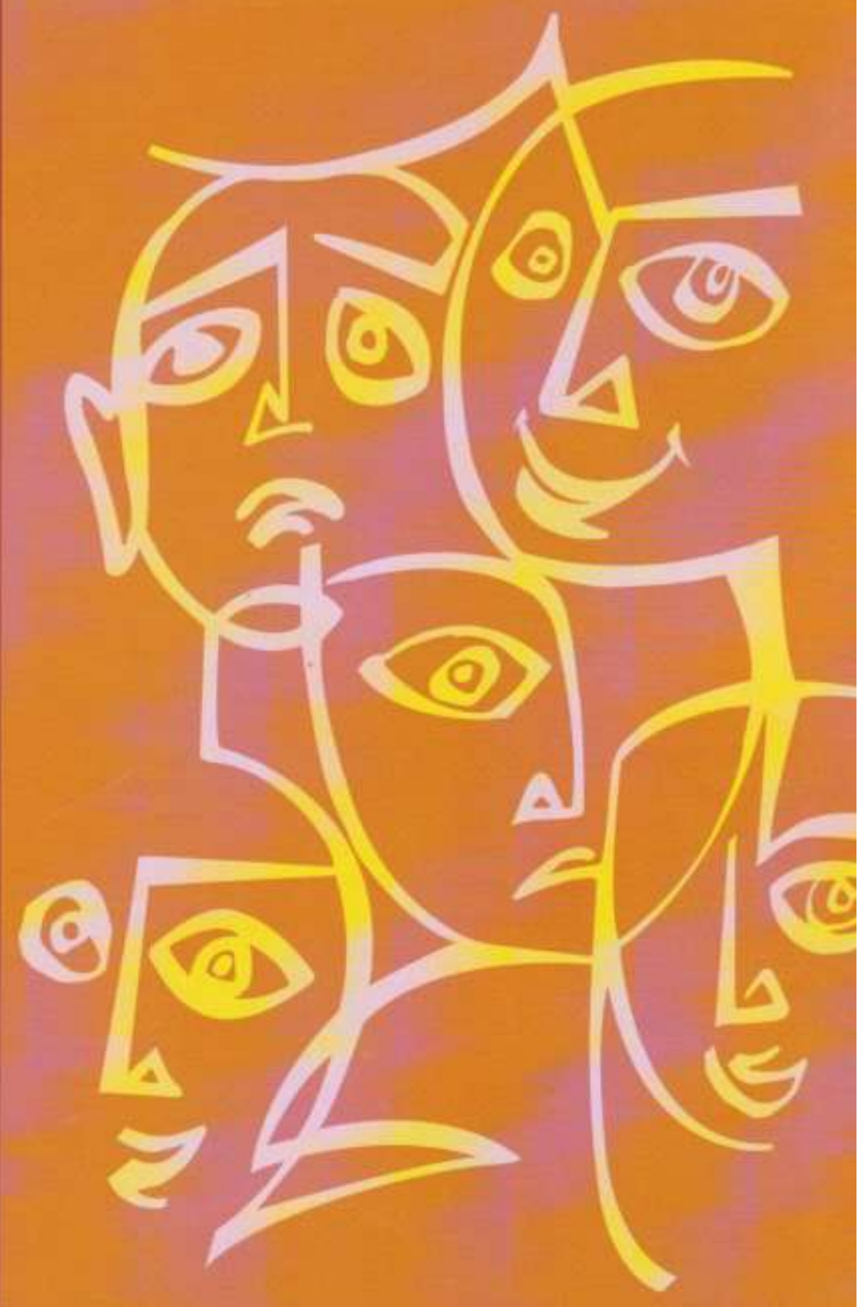

SOUVENIR
2006

New Year gift to the Citizens from HUDA

Chinnatalla Kunta Park

A new land mark in the city, HUDA has developed a Landscape Garden at Chinnatalla Kunta near the Inner Ring Road under Rajendra Nagar Municipality limits. During the first Rajiv Nagara Bata, the foundation stone was laid by the Hon'ble Chief Minister, Dr. Y.S. Rajasekhara Reddy on 9th January 2005. The park has an area of Ac.2 - 20 Guntas with an oval shaped water body in the center of the park. The water pond is provided with pathways around and railing. A 500 mt long walkway along the periphery of the garden with lawns and connected pathways to the water pond have been provided. The Park has been inaugurated on 14th February 2006 by Smt. P. Sabitha Reddy, Hon'ble Minister for Mines & Geology, Infrastructure, Investment, IT & C.

Amenities like parking lot, ticketing counter, entry plaza, restaurant, Children's play equipment & toilets are developed within the landscape garden. Lush green lawn with carpet grass has been developed over an extent of 16,000 Sq. ft, and flowering shrubs to add colour and different species of ornamental trees are planted in the landscape garden and pŏnd surroundings. The cactarium with dozen varieties of cactus plants with rockery and ornamental plants are added attractions to the landscape garden.

A good lung space to breath fresh for the residents.

Hyderabad Urban Development Authority
1-8-323, Paigah Palace, Police Lines, Rasoolpura, Secunderabad-500 003.
Ph: 27905371 / 27900126 / 127, Fax: 040-27903185 E-mail: hyd2_hudahyd@sancharnet.in
Visit us at: www.hudahyd.org

అల్వాల్ పురపాలక సంఘం రంగారెడ్డి జిల్లా

శ్రీ కె. రంగారావు
మున్సిపల్ శాఖామంత్రి

పి. జనార్దన రెడ్డి
ఎమ్మెల్యే ఖైరతాబాద్

శ్రీ అంజన్ కుమార్ యాదవ్
యం.పి. సికింద్రాబాద్

శ్రీ జి. సాయన్న
యం.యల్.ఏ., కంటోన్మెంట్

శ్రీ సర్వే సత్యనారాయణ
ఎం.పి., సిద్దిపేట

శ్రీ వి. శ్రీనివాసగౌడ్
చైర్మన్, అల్వాల్ పురపాలక సంఘం

* గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి నిధుల క్రింద మంజూరైన 100.00 లక్షల రూపాయలతో రెండు భారీ మంచినీటి సరఫరా పైపులైనుల పనులు చేపట్టుట జరిగినది.
* ప్రభుత్వమువారు మంజూరు చేసిన యస్.యస్.డి.పి. పథకము క్రింద 257.30 లక్షల విలువ గల (96) వివిధ అభివృద్ధి పనులు చేపట్టుట జరిగినది.
* ప్రభుత్వము వారు మంజూరు చేసిన కరువు నివారణ పథకము క్రింద రూ.లు 60.00 లక్షల విలువ గల (34) వివిధ మంచినీటి సరఫరా అభివృద్ధి పనులు చేపట్టుట జరిగినది.
* ప్రభుత్వమువారు మంజూరు చేసిన రూ.లు 10.00 లక్షలు మరియు పురపాలక సంఘ సాధారణ నిధుల క్రింద రూ.4.00 లక్షలతో మొత్తము రూ. 14.00 లక్షలతో గోల్నాక చౌరస్తా యందు ఇ-సేవా భవన నిర్మాణపు పనులు పూర్తిచేయడం జరిగినది.
* 16 నుండి 18వ విడత జన్మభూమి పథకము క్రింద రూ.లు152.68 లక్షల విలువ గల (34) వివిధ అభివృద్ధి పనులు చేపట్టబడినవి.
* రూ. 90.00 లక్షలు వెచ్చించి పురపాలక సంఘ కార్యాలయ నూతన భవన నిర్మాణము చేపట్టుట జరిగినది.
* మెగాసిటీ ప్రాజెక్ట్ క్రింద రూ. 600.00 లక్షల విలువగల పలు మంచినీటి అభివృద్ధి పనుల ప్రతిపాదనలు మరియు 3,400.00 లక్షల రూపాయల అంచనాలు గల భూగర్భ డ్రైనేజి నిర్మాణపు ప్రతిపాదనలు మంజూరి కొరకు ప్రభుత్వమువారికి పంపడమైనది.
* అన్ని శాఖలలో కంప్యూటరీకరణకు శ్రీకారం
* పారిశుద్ధ్య, నీటి సరఫరా మరియు కంప్యూటరీకరణ సేవల ప్రైవేటీకరణ.
* ప్రజల ముంగిట కంప్యూటరీకరణ వ్యవస్థ ద్వారా వివిధ సేవల అందుబాటు.
* రోడ్డు వెడల్పు కార్యక్రమము చేపట్టుట జరిగినది.
* డ్వాక్రా గ్రూపులు మహిళా గ్రూపులవారికి (150) గ్రూపులవారికి బ్యాంకులద్వారా నేరుగా రూ.లు 30.00 లక్షల రుణ సదుపాయం. (125) మందికి ఆదరణ పథకము క్రింద మంజూరు (3,500) గ్యాస్ కనెక్షన్లు మహిళలకు మంజూరు (130) మందికి ఎస్.జె.ఎస్.ఆర్.వై పథకము క్రింద వ్యక్తిగత ఋణాల మంజూరు. (60) గ్రూపుల వారికి ఎస్.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా (రూ.లు 15.00 లక్షలు) ఋణాల మంజూరు. (18) గ్రూపుల వారికి బి.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా (రూ.లు 5.00 లక్షలు) మరియు బ్యాంకుల ద్వారా 121.00 లక్షల ఋణాల మంజూరు.
* మహిళా గ్రూపుల వారికి నేరుగా శానిటేషన్ పనుల అప్పగింత.
* మహిళా గ్రూపులకు నేరుగా డంపర్ ప్లేసర్ అప్పగింత.
* వివిధ ప్రభుత్వ పథకాలలో మహిళలకు ప్రాధాన్యత.
* శానిటేషన్ పై ప్రత్యేక శ్రద్ధ.
* వృద్ధాప్య పెన్షన్ మరియు వికలాంగుల పెన్షన్ మరియు వితంతు పెన్షన్ మంజూరు.
* పచ్చదనము - పరిశుభ్రత కార్యక్రమము క్రింద చెట్ల పెంపకము తద్వారా పర్యావరణ సమతుల్యతను సాధించడం.
* సంపూర్ణ అక్షరాస్యత సాధన.
* పురపాలక సంఘ పరిధియందు అన్ని ఇండ్లకు మరుగుదొడ్ల వసతి ఏర్పాటు.
* డి.ఎఫ్.ఐ.డి. మరియు సి.ఐ.ఐ.పి. నిధుల ద్వారా పట్టణాన్ని ఆదర్శవంతంగా తీర్చిదిద్దేందుకు కృషి.

DEVELOPMENTAL ACTIVITIES - ALWAL MUNICIPALITY

Alwal Municipality constituted as Grade - III in 27-02-1987 and upgraded as Second Grade in 2001 with an area of 48.80 Sq. Kms and population of 93,206 (2001 Census).

1.Rajiv Gruha Kalpa Housing Scheme : 3283 beneficiaries are registered.

2.Rs.1200/- Water Tap Connection : 327 No's of Individual house service connections were given for PBL families and 89 No's. are pending.

3.ILCS Stage - III (Integrated Low Cost Sanitation) : Sanctioned 1774 No's of Units with cost of Rs. 80.00 Lakhs 974 No's of unit completed with cost of Rs. 38.07 Lakhs.

4.APURMS :

Ist Phase-10 works (Modern Lighting System)		:	Rs. 180.19 Lakhs
3 works (Roads)		:	Rs. 73.12 Lakhs
	Total	:	Rs. 253.31 Lakhs
IInd Phase (5) Packages	: 9 No's Work	:	Rs. 286.39
	: 2 No's Work	:	
5. Megacity project	: 7 No's Work	:	Rs. 4.88 Crores Under tender process
6.CMAPP	: 10 No's Work	:	Rs. 3.33 Under preparation of detailed estimate
7.City Challenging Fund	: 3 No's Work	:	Rs. 0.65 Lakhs completed

8. UPADHI (Urban Programme for Advancement of Household Income)

With collaboration of Dr. Rddy's foundation and American India Foundation (AIE), 360 Urban poor in age groups of 18-35 years were trained in 2 batches on market oriented demand - driven courses and placement was provided for them (IInd batch is in under progress)

9.General Fund Works (2005-06) taken in prajapratham (Rs. in Lakhs)

1. Roads	:	Rs. 143.95
2. Drains	:	Rs. 68.23
3. Water Supply	:	Rs. 41.16
4. Miscellaneous	:	Rs. 13.33

రసరంజని

ద్వాదశ వార్షికోత్సవాలు
మార్చి 9,10-2006

RASARANJANI

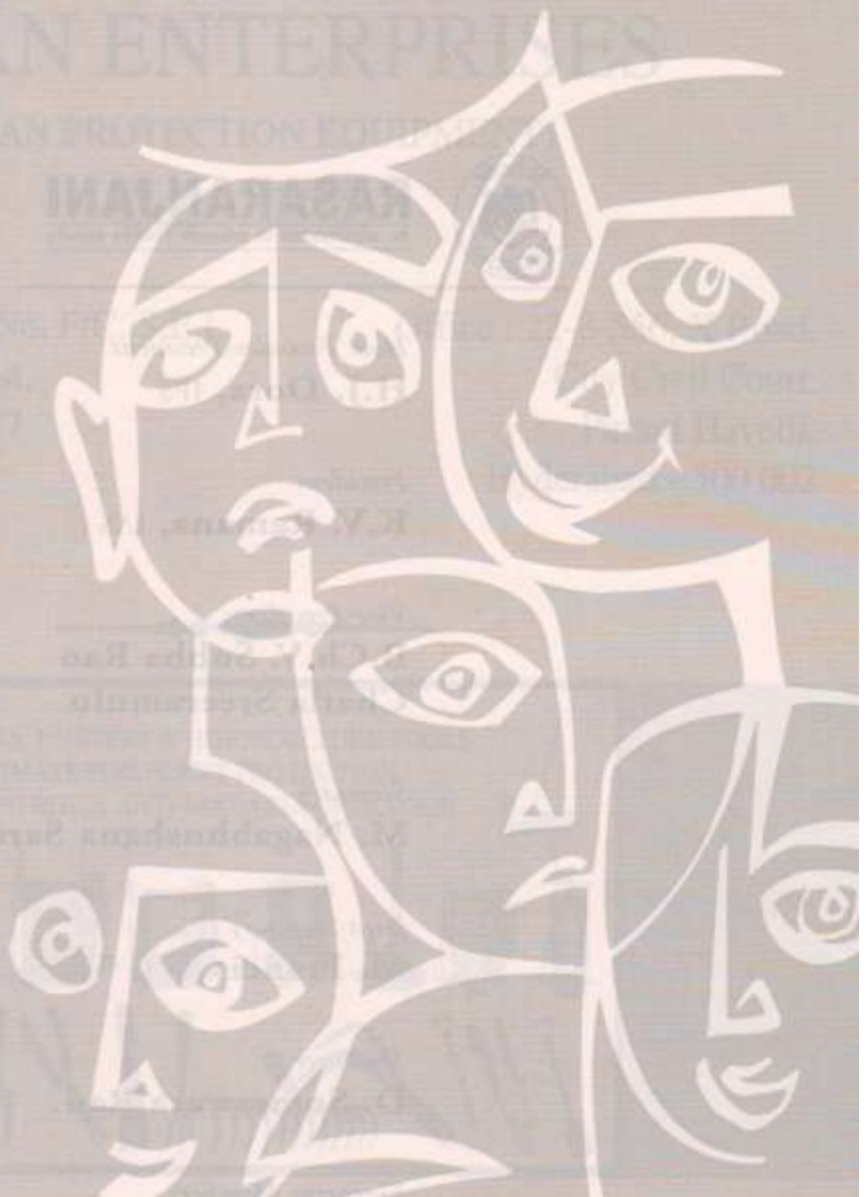

SOUVENIR
2006

RASARANJANI

An organization to promote Theatre activity

Hon. Founder-President

H.J. Dora, IPS

President

K.V. Ramana, IAS

Vice-Presidents

B.Ch.V. Subba Rao
Chatla Sreeramulu

Secretary

M. Nagabhushana Sarma

Joint Secretary

M. Francis

Treasurer

D. Someswara Rao

Executive Members

S. Mohan
M. Kameswara Rao
B.P. Prasada Rao
C. Narayana Swamy
Y. Mallikarjunam

రసరంజని

ద్వాదశ వార్షికోత్సవాలు

ఆహ్వానం

తేది : 9-3-2006 **సా॥ 6-30 గం॥లకు**

సభా కార్యక్రమం

ముఖ్య అతిథి	:	గౌరవనీయులు **శ్రీ కొణిజేటి రోశయ్య**గారు ఆర్థికమంత్రి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం
అధ్యక్షులు	:	**శ్రీ కె.వి. రమణ**, ఐ.ఏ.యస్. కమీషనర్, సమాచార, పౌర సంబంధాల శాఖ
ఆత్మీయ అతిథులు	:	**శ్రీ జ్వాలాముఖి**, ప్రఖ్యాత కవి, విమర్శకులు **శ్రీ డి. విజయభాస్కర్**, ప్రఖ్యాత నాటకకర్త

నాటక ప్రదర్శన సా॥ 7-00 గం॥లకు

మరో మొహెంజొదారో

రచన : యన్.ఆర్. నంది

దర్శకత్వం : మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్

తేది : 10-3-2006 **సా॥ 6-30 గం॥లకు**

నాటక ప్రదర్శన

ప్రతాపరుద్రీయం

రచన : వేదం వేంకట రాయ శాస్త్రి

దర్శకత్వం : ఆచార్య మొదలి నాగభూషణశర్మ

వేదిక : శ్రీ త్యాగరాయ గానసభ, చిక్కడపల్లి.

K.V. RAMANA, I.A.S.
Commissioner for Information &
Public Relations
Govt. of Andhra Pradesh

Hyderabad
04.03.2006

RASARANJANI

రమణీయమ్

ఒక నాటక సంస్థ 12 సంవత్సరాల పాటు మనగలగడం విశేషం. కేవలం నాటక పరిషత్తుల కోసం నాటకాలు ప్రయోగించడంతో ఆగక ప్రతి నెలా ఒక నాటకాన్ని ప్రదర్శించగలగడం ధైర్యంతో కూడిన ప్రయోగం. అంతేకాక, ప్రతి నాటక ప్రదర్శనకు కొంతైనా ప్రవేశరుసుమును ఉంచి తద్వారా నాటక సమాజాల, ప్రేక్షకుల పరస్పర సంబంధాలని, బాధ్యతలని నిర్వచించే ప్రయత్నం ధైర్య సాహసాలతో కూడిన ప్రయోగం. ఈ ప్రయోగ బాధ్యతలను స్వీకరించిన సంస్థ 'రస రంజని'.

స్వయంగా తమ సభ్యులు ప్రదర్శించే నాటకాలనే కాక, జంటనగరాలలోని (అప్పుడప్పుడూ ఇతర ప్రదేశాలకు చెందిన) ప్రఖ్యాత నాటక సమాజాల నాటకాలను తమ వేదిక మీద ప్రదర్శింప చేయడం, వారికి వేదికను, ప్రేక్షకులను, తగు ప్రచారాన్ని యిస్తూ వారికి కొంత పారితోషికాన్ని కూడా యిస్తూ ప్రతినెలా నాటక ప్రదర్శనలను ఏర్పాటు చేయడం రసరంజని ధ్యేయాలలో ఒకటి. దాదాపు నలభై శాతం నాటకాలు అలా ప్రదర్శించపబడ్డవే!

తెలుగు నాటకరంగ సమగ్రాభివృద్ధి రసరంజని ప్రధాన లక్ష్యం. అందుకు అనుగుణంగానే అనేక శిక్షణా శిబిరాలను, నాటకోత్సవాలను ఏర్పాటు చేసింది.

RASARANJANI

రచనా సౌష్టవం కల కొత్త నాటకాల రచన, ప్రదర్శనలకు ప్రాధాన్యం యివ్వడం, సరికొత్త ప్రయోగాలకు ప్రోత్సాహం యివ్వడం, ప్రేక్షకుల ఆమోదాన్ని పొందే నాటకోత్సవాలను నిర్వహించడం, నాటక రచనలోను, సాంకేతిక నిర్వహణలోను శిక్షణా శిబిరాలను ప్రారంభించడం, నాటక విద్యాలయం, దానికి అనుబంధంగా పూర్ణకాల సంచార నాటక శాఖను స్థాపించడం రసరంజని ముందు ఉన్న కొన్ని ప్రణాళికలు.

నాటక మిత్రులను నాటక వీక్షణం వైపుకు ప్రోత్సహించడానికి వార్షిక సభ్యత్వం, కేవలం 100 రూపాయలకే 12 నాటకాలు చూపించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాం. 500 మంది సభ్యులను చేర్పించడం మా ధ్యేయం.

నాటకాభిమానుల సహాయ సహకారాలతో ఈ కార్యక్రమాలను రానున్న కాలంలో విజయవంతంగా కొనసాగించగలమని మా విశ్వాసం.

కార్యదర్శి నివేదిక

1993 మార్చి 8న కన్యాశుల్కం నాటక ప్రదర్శనతో ప్రారంభమైన రసరంజని 12 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకొని 13వ సంవత్సరంలో అడుగు పెట్టింది. కాని అంతకు ముందు రెండు సంవత్సరాలుగా మేం చేసిన ప్రయత్నాల ఫలితం యింత ఫలవంతం అవుతుందని ఆనాడు మేము ఊహించలేదు. 1991 జులై 24నాడు మొదటిసారి నిజాం కళాశాలలోని నాటక విభాగం ఆహ్వానం మేరకు నగరంలోని పలు ప్రముఖ నాటకాభిమానులు పాల్గొన్న సభలో 'నాట్య సంఘ్' వంటి మరో సంస్థను రూపొందించాలనీ, ఒక రిపర్టీని స్థాపించాలనే ధ్యేయాలతో ఒక సంస్థను ప్రారంభించాలన్న నిర్ణయం జరిగింది. ఆ తరువాత నాలుగుసార్లు కలిశాం. సమానమైన అభిప్రాయాలు ఉన్న మేము యితరుల సలహాలను కూడా స్వీకరించి రసరంజనిని ప్రారంభించాం.

ఈ పన్నెండు సంవత్సరాల కాలంలో తెలుగు నాటక రంగ పురోభివృద్ధి కోసం నాటక సంస్థలతో, నటీనటులతో, దర్శక సామాజికులతో మమేకం అయి పలు కార్యక్రమాలు నిర్వహించాం.

అందులో మొట్టమొదటిది 'ప్రతినెలా కొత్త నాటకం' కార్యక్రమం. మొదటి వారానికి 5 రోజుల చొప్పున ఒక నాటకం యివ్వాలని తలచాం. ఒక సంవత్సరం పాటు ఆ కార్యక్రమాన్ని పంటిబిగువున గడిపాం. నిజం చెప్పాలంటే అన్ని వారాలు నాటకాలు వేయడానికి తగినన్ని నాటకాలు కాని నాటక సంస్థలు కాని లేవు. ఉన్న సంస్థలు కూడా 6 నెలలు పరిషత్తులలో పాల్గొనడం వలన మాకు అందుబాటులో లేకుండా పోయాయి. కొన్నాళ్ళు రోజుకు రెండు చొప్పున నాటికలను ప్రదర్శించాం. కాని నాటికల ప్రదర్శనలకు ఎన్నో వేదికలు ఉండడంవల్ల, నాటకాభివృద్ధికి నాటికలకన్నా నాటక ప్రదర్శనలే ముఖ్యం అన్న మా నమ్మకం వలన నాటికలను వేయించడం మానుకున్నాం.

తరువాత రెండు సంవత్సరాలు వారానికి 3 రోజుల పాటు ఒకే నాటకాన్ని నెల అంతా (అంటే 12 ప్రదర్శనలు) ప్రదర్శించే వాళ్ళం. 6 ప్రదర్శనలు కాగానే ప్రేక్షకులు పలచబడిపోయేవారు. కాని మా అందుబాటులో ఒక నాటకశాల లేకపోవడం వల్ల అన్ని ప్రదర్శనలిచ్చే వీలు కలగక, యిప్పుడు నెలకు రెండు /మూడు ప్రదర్శనలకు పరిమితం చేశాం కాని 'ప్రతి నెలా కొత్త నాటకం' అన్న మా నిర్ణయం అమలు జరుగుతూనే వుంది.

మా రెండవ కార్యక్రమం మంచి నాటకాలను ప్రోత్సహించడం. నగరంలోని అనేక సమాజాలు తయారు చేసిన నాటకాలను మా ప్రేక్షకులకు అందించడంలో మేము కృతకృత్యులయ్యామని నిశ్శంశయంగా చెప్పవచ్చు. మేము వేస్తున్న నాటకాలలో నూటికి 60 శాతం బయటి సమాజాల నాటకాలు, నలభైశాతం రసరంజని ప్రదర్శనలు. ఒక సమాజానికి వేదికను యిచ్చి (ఏ నాటకశాలను నిర్ణయించినా కనీసం 3500/- అవుతుంది). కావలసిన పబ్లిసిటీ యిచ్చి, కరపత్రాలు పంచి పెట్టడమే కాక, ప్రదర్శక సమాజానికి నాటకానికి అయ్యే ఖర్చును బట్టి పారితోషికం యివ్వడం కూడా జరుగుతున్నది. ప్రతి బయటి ప్రదర్శనకు ఒక్కొక్కదానికి 10,000 నుంచి 15,000 రూపాయల వరకు ఖర్చు పెడుతూ, తెలుగు నాటక సాహిత్యంలో ఉత్తమ నాటకాలను, నూతన ప్రయోగాత్మక నాటకాలను స్వయంగా ప్రయోగిస్తూ, 12 నెలలూ కార్యక్రమాలు చేస్తున్న భారతదేశంలోనే ఏకైక సంస్థ రసరంజని.

నాటకం సమగ్రంగా అభివృద్ధి చెందడానికి నాటకరచన, నటన, దర్శకత్వం, సాంకేతిక నిర్వహణలు ముఖ్యం. ఈ అన్ని రంగాలలోను రసరంజని శిక్షణా శిబిరాలు నిర్వహించింది. కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమీ సహకారంలో నిర్వహించిన నాటక రచయితల శిక్షణా శిబిరం, NSD-RRC వారి సహకారంతో నిర్వహించిన వర్క్‌షాప్, ఉపాధ్యాయ నాటక శిక్షణా శిబిరం ముఖ్యమైనవి.

రసరంజని తయారు చేసిన ఉత్తమ నాటకాలను హైదరాబాద్‌లోనే కాక, రాష్ట్రంలోని యితర ప్రదేశాలలోను, ఢిల్లీ, బొంబాయి, మధురై వంటి రాష్ట్రేతర ప్రదేశాలలోను ప్రదర్శించి మన్ననలు పొందడం జరిగింది. ప్రజానాయకుడు ప్రకాశం, శ్రీనాథుడు, అనగనగా ఒక రాజు, దేవుడు చేసిన బొమ్మ, మరో మొహెంజొదారో వంటివి ముఖ్యమైనవి. నేషనల్ స్కూల్ ఆఫ్ డ్రామా, కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమీ, దక్షిణ ప్రాంత సాంస్కృతిక కేంద్రం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిర్వహించిన నాటకోత్సవాలలో పాల్గొని తెలుగు నాటకానికి ప్రతిష్టలు తెచ్చింది.

రసరంజని చేసిన మరో ప్రయోగం కథానాటక సప్తాహం. ఉత్తమ కథలను నాటకాలుగా మలిచి ప్రదర్శించిన ప్రయోగం ఇది. అలాగ 'ఈ తరం ప్రేక్షకులకు క్రిందటి తరం నాటకాలు' అన్న పేరుతో జరిపిన వారంరోజుల ఉత్సవం అనితర సాధ్యమన్న రీతిలో ప్రేక్షకుల ప్రశంసలు పొందింది.

కేంద్ర మానవ వనరుల శాఖలోని సాంస్కృతిక విభాగం యిచ్చే ఆర్థిక వనరులతోను, పెద్దలు శ్రీ హెచ్.జె. దొర, శ్రీ కె.వి. రమణ, శ్రీ బి.సిహెచ్.వి. సుబ్బారావు వంటి పెద్దల సౌజన్యంతో సంవత్సరం పొడుగునా నాటక సంబంధిత కార్యక్రమాలను నిర్విఘ్నంగా చేస్తున్న ఏకైక సంస్థ రసరంజని.

13వ సంవత్సరంలోకి అడుగుపెట్టిన యీ శుభ తరుణంలో మీ అందరి ఆదరాభిమానాలతో యింకా చక్కని నాటక కార్యక్రమాలను ఇవ్వాలన్నది మా ఆకాంక్ష.

ఇంతవరకు తమ సహకారాన్ని అందిస్తున్న మా సంస్థ అధ్యక్షులు శ్రీ కె.వి. రమణగారికి, రజరంజని సభ్యులకు, ప్రముఖ నాటక సమాజాల వారికి, దర్శక, నటీనట, సాంకేతజ్ఞులకు, ముఖ్యంగా మమ్మల్ని వెన్నుదట్టి ముందుకు నడవండని ప్రోత్సహించే మా ప్రేక్షకులకు మా కృతజ్ఞతలు.

మొదలి నాగభూషణ శర్మ

అభిరుచిని అలవాటును సంస్కరించే ప్రక్రియ రసరంజని కావాలి

- జ్వాలాముఖి

టిక్కెట్టు కొని నాటకం చూసే సాంప్రదాయాన్ని జంట నగరాల్లో అలవాటు చేసిన నాటక సంస్థ. "రసరంజని" - సంస్థ పేరు సాంప్రదాయ బద్ధంగా కనిపించినా అది ఏనాడూ సాంప్రదాయానికి అతుక్కుపోలేదు. పైగా అది అన్ని రకాల నాటకాల్ని ప్రోత్సహించి ప్రదర్శింపచేయడంలో అగ్రగామిగానే నిలిచింది. ప్రజాస్వామిక దృక్పథానికి పునాదులు వేసింది. అన్ని రకాల భావాలకు ఆదరణ కల్పించింది. రసరంజని జనరంజనిగా నిలదొక్కుకుంది.

సినిమా, టి.వి. యువతరం ఆలోచనల్ని పక్కదారి పట్టిస్తున్న కాలంలో, అభిరుచులు యాంత్రికంగా మారుతున్న సాంకేతిక విప్లవ సందర్భంలో నాటకాన్ని పునర్నిర్వచించాల్సిన అవసరం చాలా వుంది - "పరిషత్తు నాటకాలు" సినిమాకు "మెట్లు"గా నిలిచిపోయాయి. - "రంగస్థలం" ఒక ఉద్యమంగా తెలుగు నాట అభివృద్ధి చెందలేదు. - ఆ సమయం ఆసన్నమైంది.

రాజకీయ లక్ష్యాలు నిబద్ధతతో పని చేసిన కాలంలో "ప్రజా నాట్యమండలి" (ఇప్టా) సమస్త రంగస్థల ప్రక్రియలకు ఊతమిచ్చి ప్రజలకు దిశా నిర్దేశం ఇచ్చింది. ఒక నాటకం వందలాది ప్రదర్శనలు ఈయవచ్చు కాని, ఒక నాటకాన్ని వందలాది నాటక దళాలు ప్రదర్శనీయడం ఒక చారిత్రక సందర్భం - నాటకాల ప్రదర్శనతోపాటు జానపద కళా రూపాల్ని కూడా అదే స్థాయిలో అంతే విస్తృతంగా ప్రదర్శించి ప్రజల్లో చైతన్యం కలిగించడం ఒక అపూర్వ విషయం.

రంగస్థల నైపుణ్యం పెరిగింది. ప్రదర్శనా కళ ప్రేక్షకుణ్ణి కట్టి పడేసేట్టుగా కూడా అభివృద్ధి చెందింది. సురభి సాంప్రదాయాన్ని ఆధునికం చేసే చొరవా పెరిగింది. పద్య నాటకాలు మళ్లీ ప్రాణం పోసుకున్నాయి - డైలాగు నాటకాలు, పాత్రల వైచిత్ర్యాలు ప్రధానంగా ఉనికిలోకి వచ్చాయి.

ఇంకా ఒక అడుగు ముందుకు వేసి ప్రముఖ కథకుల కథల్ని నాటకీకరించి ప్రదర్శించే "పాతకొత్తల మేలు కలయిక" పెరిగింది. - చారిత్రక నాటకాలు రంగంమీదికి వచ్చాయి. అయినా నాటకం నిత్య జీవితంలో భాగంగా లేదు.

పూనాలో నాటకాభిమానులు సెలవుపెట్టి తెండూల్కర్ నాటకాలు చూడడానికి "మార్నింగ్ షో"కు వెళ్తారు. కర్నాటకలో గిరీష్ కర్నాడ్ నాటకాల్ని అంతే ఆబగా చూస్తారు. బెంగాల్‌లో నాటకాలు రాజకీయ చైతన్యాన్ని ఒక వైపు కాపాడగా మరోవైపు ఆధ్యాత్మిక సాంప్రదాయాన్ని కాపాడుతున్నాయి.

హిందీ క్షేత్రంలో ముఖ్యంగా ఢిల్లీలో, నాటక రంగ శిక్షణలో అపూర్వ విజయాల్ని సాధించింది నాటకం. ఇటీవల ఢిల్లీ స్కూలు ఆఫ్ డ్రామా వారు హైద్రాబాద్‌లో వరసగా నాటకాలు వేశారు. అందులో "కొజ్జాల జీవిత" దుఃఖాన్ని తెలియజేసే "జానమ్" నాటక ప్రదర్శన సభూతో నభవిష్యతి - అలాగే ఢిల్లీవారు ప్రేంచంద్ "రంగభూమి" నవలను నాటకీకరించి హిందీలో ఇక్కడ ప్రదర్శించారు.

యన్.టి.ఆర్. ప్రభుత్వం చేసిన తప్పిదాల్లో "అకాడమీల రద్దు" ఒకటి. అది సాహిత్యాన్ని, లలితకళల్ని, నాటక రంగాన్ని నిరుత్సాహపరిచింది.

ఇటీవల మళ్ళీ "అకాడమీల పునరుద్ధరణ" ప్రస్తావనకు వస్తూ వుంది. - "నాటక రంగం" విడిగా అకాడమీగా ఏర్పడి తగిన నిధులతో సరైన ప్రజాస్వామిక నిర్వహణలో కొనసాగితే నాటక రంగానికి మంచి భవిష్యత్తు ఉండగలదు.

హిందీ క్షేత్రంలో "నుక్కడ్" పద్ధతిలో "వీధి" నాటకాలు బలంగా ప్రజావాణిని వినిపిస్తున్నాయి. ఆ ప్రక్రియనే "సఫ్దర్ హాష్మీ" హత్యకు గురయ్యాడు. ఇప్పుడు తిరిగి ప్రజా నాట్యమండలివారు "వీధి నాటకాల్ని" ప్రోత్సహిస్తూ నిర్వహిస్తున్నారు.

నాటక ప్రదర్శనా కళ అభివృద్ధి చెందినట్టుగా "నాటక వస్తు - నైశిత్యం" దిశానిర్దేశంగా పెరగడంలేదు. రోజువారి సంఘటనల ఆధారంగానో, జీవితం ఆధారంగానో, యువత ఆధారంగానో, సందర్భాల ఆధారంగానో, జాతీయ అంతర్జాతీయ సంఘటనల ఆధారంగానో

నాటకాల్ని ఆశువుగా ప్రదర్శించే రంగస్థల కళ అభివృద్ధి చెందడం లేదు - సెట్టింగులు పాత్రల సమ్మర్దం నాటకాన్ని బతికించలేవు. ఎంతో వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఆనందరావు సాధించిన "పడమటిగాలి" ప్రేక్షకుని ఓపికను పరీక్షించే కాలహరణ స్థాయికి వెళ్లింది -

విశ్వవిద్యాలయాలు, నాట్య విద్యాలయాలవారు బాగా శిక్షణ నిచ్చి చక్కని నటుల్ని, దర్శకుల్ని తయారు చేస్తున్నారు - అయినా "వస్తువు" ఆత్మ ప్రదక్షిణంలోనే వుంది. - రచయితల్ని ఆకర్షించేట్లుగా నాటక రంగస్థలం లేదు - ఏదో ఒక నాటకం ప్రతిభావంతంగా, లేక ప్రభావవంతంగా ప్రదర్శించాలనే ధోరణి పెరిగింది కాని ఆ నాటకం చూసిన వారికి ఆనాడు నిద్ర పట్టకుండా ఆలోచింప చేస్తున్నదా అనేది ప్రశ్న - టిక్కెట్టు కొన్నందుకు సార్ధకత వుండాలి. -

ఈనాడు రంగస్థలం ఒక ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతికి పునాదులు వేసి కొత్త తరాల అభిరుచుల్ని దిగజారకుండా చూడాలి - సమాజపరంగా కొత్త తరం ఆలోచించేట్లు చూడాలి. - సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల పేరిట సాగే "ఎగురుడు - దూకుడు"ను అడ్డుకోవాలి - 'నాటకం' జీవితనాకి ఆదర్శం కావాలి. చింతనకు వస్తువు కావాలి - ఉద్యమానికి ప్రాణం పోయాలి - నాగభూషణం "రక్తకన్నీరు" నడిచే రాజకీయాల మీద వ్యాఖ్యానంలా కొన్నాళ్లు నిలిచింది -

రసరంజని అభిరుచిని అలవాటును మార్చే ప్రక్రియలో గుణాత్మకంగా పనిచేసింది - రంగస్థలాన్ని గ్రామీణ ఉద్యమంగా మార్చడంలో సరైన అవగాహనతో ముందడుగు వేయాలి.

★ ★ ★ ★ ★

సహృదయ రంజని

బుఱ్ఱా సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి

'రసరంజని' అనే మాట ఏ నోట విన్నా, మనసుకు, ఎడారిలో 'ఒయాసిస్'ను గన్నంత ఆనందంగా వుంటుంది. ముఖ్యంగా ఎవరికైనా, ఉచ్చారణా క్లిష్టత లేని సాధుపదం. పదుగురు నాటకాభిమానుల కూటమితో పుట్టుకొచ్చింది. కనుక రసము - రంజనము ఏకోన్ముఖమయ్యింది. 'రసరంజని'గా ఆవిర్భవించింది.

'నాటకాంతం హి సాహిత్యం' అన్నారు. అలాటి నాటకోన్నతికై ఆవిర్భవించింది 'రసరంజని'.

చైతన్యరూప రూపక ప్రయోగ విధానాభివృద్ధికై తపించే లోక కల్యాణ కాంక్షైక జీవన రంజనం 'రసరంజని'. వారి వ్యవసాయం 'రసఫలదాయం'. అందుకే రసరంజని సర్వహృదయ రంజని నాకిష్టం.

రసరంజని కృషి ప్రశంసనీయం

సి.యస్.రావు

ఓ ఆంధ్ర నాటక కళా పరిషత్ ఆవిర్భావం, భారతీయ నాట్య సంఘమ్ బ్రాంచిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యసంఘం ప్రారంభం, ఆంధ్రా యూనివర్శిటీలో థియేటర్ ఆర్ట్స్ ఆవిర్భావం, ఎ.ఆర్. కృష్ణ దర్శకత్వంలో మాలపల్లి నాటక ప్రదర్శన ఆంధ్ర నాటక రంగ చరిత్రలో ఎంత ప్రాముఖ్యమైన సంఘటనలో రసరంజని ఆవిర్భావం కూడా ఆంధ్ర నాటక రంగ చరిత్రలో అంతటి ప్రాముఖ్యం, ప్రాధాన్యం గల సంఘటన, శుభఘడియ.

రోజూ తెలుగు నాటకం ఫలానా చోట ప్రదర్శిస్తారు అనే చిరునామాగా రసరంజని పుట్టింది. రిపర్టరీని ప్రారంభించి ప్రదర్శనలను యివ్వాలనే లక్ష్యంతో కృషి చేసింది. చేస్తోంది. నాటక రంగానికే ఎంతో సేవ చేసింది. ఇంకా చేస్తోంది.

ఈ సంస్థ వెనుక నాటకాన్ని అమితంగా అభిమానించే పెద్దలు శ్రీ హెచ్.జె. దొర, శ్రీ కె.వి. రమణాచారిగారులాంటి ఉన్నతాధికారులూ, ఉదాత్త స్వభావులూ వున్నారు.

స్వర్గీయ సోమయాజులుగారు, శ్రీ చాట్లగారు, శ్రీ మొదలి నాగభూషణ్ శర్మగారు, శ్రీ దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావుగారు లాంటి నటులు, దర్శకులే కాకుండా, నాటకరంగ స్వచ్ఛంద సేవకుడు స్వర్గీయ గరిమెళ్ళ రామ్మూర్తిలాంటి నిస్వార్థ; నిరాడంబర కార్యకర్తలూ కొందరున్నారు.

వీరంతా రసరంజనికి ఊపిరీ, ఊతం.

నాటకరంగ అభివృద్ధికి, నాటకం ఎదుగుదలకూ, రసరంజని చేసిన, చేస్తున్న కృషి ప్రశంసనీయం.

రసరంజని మంచి రచనకూ, మంచి ప్రదర్శనకూ కృషి చేస్తోంది. టిక్కెట్లు కొని నాటకం చూసే అలవాటు ప్రేక్షకులకు చేయాలని కృషి చేస్తూ వుంది. రసరంజని పదికాలాల పాటు నిర్విఘ్నంగా, నిరంతర కృషిలో కొనసాగాలని కోరుకునే వారిలో నేనూ ఒకణ్ణి.

స్పందన

- ఎమ్. నాగేశ్వరరావు

రసరంజని అభిమానిగా, నాటక ప్రియుడిగా యీ క్రింది విషయాలు తెలియజేయుటకు సాహసించు చున్నాను.

రసరంజని గత పన్నెండు సంవత్సరాలుగా ఎందరో మహానుభావులతో తెలుగు నాటకాన్ని టిక్కెట్టు కొని చూసేలాగ ప్రేక్షకులకు అలవాటు చేయగలిగినారు. ఇంత విశాలమైన నగరంలో నలుమూలల నుంచీ నాటకం చూచుటకు ప్రేక్షకులు వచ్చేలా చేయడం అనేది చాలా కష్టమైన పని. అయినా రసరంజని కొంతైనా సఫలీకృతం కాగలిగింది. ఈ విషయంలో ప్రజల సహకారం ఇతోధికంగా కావాలి.

ఈ పన్నెండు సంవత్సరాలలో రక రకాల సమాజాల చేత, ఇతర పట్టణాల బృందాల తోటి, ఎన్నోరకాల నాటక ప్రదర్శనలు కొనసాగాయి. అంతేగాకుండా కొన్ని ముఖ్యకథానికల్ని, నవలల్ని తెలుగు నాటకాలుగా కూడా తయారుజేసి ప్రదర్శించారు. వీరు సాధించిన ఘనవిజయము ఈ మధ్య రవీంద్ర భారతిలో 50 సంవత్సరముల క్రితం నాటకాలు నేటి తరానికి తెలియజేసేలా ప్రదర్శించి ఎంతో విజయవంతంగా ప్రేక్షకుల్ని ఆకట్టుకున్నారు. వచ్చే సంవత్సరం గూడా ఇలాగే ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

నాటక కళ అన్ని కళల సమాహారమని ప్రేక్షకుల ముందు తప్పులు లేకుండా ప్రదర్శించడమనేది ఒక గొప్ప అనుభూతి. నేను ముఖ్యంగా బాధపడే విషయమేమంటే కొన్నిసార్లు ప్రేక్షకుల కంటే నటులు, వారి సహాయకులే చాలామంది పని చేయడం చూశాను. ఈనాటి ప్రస్తుత సమాజంలో ప్రతి నటుడు తన జీవిత పోరాటంలో జీవనము సాగించుటకు కష్టపడుటయేగాక ఈ కళాసేవకు వారు పాటుపడే తీరుకి కళాకారులందరికీ నా జోహారులు. ఆఖరిగా రసరంజని లాంటి సమాజం చేసే సేవకు ప్రేక్షకుల నుండి, దాతల నుండి ఇతోధికంగా సహాయసంపత్తులు అందజేయవలసినదిగా అందరికీ నా అభ్యర్థన. ముగించేముందు రసరంజని సమయపాలన అమోఘము. శ్లాఘనీయము గూడా.

TWELVE YEARS OF RASARANJANI : A REPORT

RASARANJANI is premier Theatre Organisation in Andhra Pradesh, devoted to the cause of the over-all development of Telugu Theatre. Established in 1993, the Organisation has thus far put on boards more than a Thousand performances of over two hundred plays. These plays cover a wide variety of classics drawn from Western, Indian and Telugu dramatic literature, and of Experimental plays. Rasaranjani sponsors new and original plays and commissions plays by new playwrights. For ten years Rasaranjani functioned in the Andhra Saraswatha Parishad premises with the blessings of Sri Devulapalli Ramanuja Rao and hopes to secure a premises of its own in the near future.

One Play a Month

Rasaranjani presents a play every month on prescribed dates, either by its own Repertory or by other important Organisations of Andhra. Some of its major productions include :

- Kanyaasulkam
- Mudraraakshasam
- Idemiti
- Srinaadhudu
- Naatakaantham
- Janame Jayam
- Kaayitam Puli
- Tughlaq
- Puli Mallee Vastunda
- Maro Mohenjodaro
- Prataaparudriyam
- Hayavadana
- Kaaki Engili
- Inspector General
- Moodu Prasnalu
- Prajaanaayakudu Prakaasam
- Anaganaga Oka Raju
- Madana Kama Raju Katha
- Idigo Devudu Chesina Bomma
- Nijam

Rasaranjani also sponsors plays by other major associations to perform in its Monthly Programme. Some of the major sponsored productions are :

- Chitranaleeyam
- Maya Bazar
- Asamardhudu
- Shirdi Sayi Mahatmyam
- Varavikrayam
- Onteddu Bandi
- Panchavati
- Bommalaata
- Andhrayugam
- Dongala Bandi
- Keerti Seshulu
- Sri Krishna Rayabaram

From its long list of successful plays, mention must be made of such Telugu classics as **Kanyasulkam, Prataparudriyam, Maro Mohenjodaro** and **Nijam**. Its historical and chronicle plays include **Mudrarakshsam, Srinadhudu** and **Prajanayakudu Prakasam**. Its productions of expermental plays like **Kayitam Puli, Anaganaga Oka Raju** and **Puli Mallee Vastunda** have been successful.

Tickets and Annual Subscriptions

Rasaranjani believes that a mutual respect and reciprocation of empathetic understanding between the Organisation and the viewing public will go a long way in strengthening the performer - audience relationship. So it collects a token admission fee of Rs. 10/- for each of its performances. This is not to restrict viewership but to encourage and inculcate a sense of self-respect and dutiful responsibility to pay, at least nominally, to a performing group, for its creative inputs.

All Round Development of Telugu Theatre

Rasaranjani is of the firm belief that in order to have substained, contrinuous and meaningful theatre activity, it is necessary to develop all the branches of dramatic presentations - in playwriting, acting, technical inputs and other allied branches. In order to achieve this, it conducts training programmes from time to time. Some of the major Training Programmes conducted by Rasaranjani include -

- 3 -month long training programme for actors (conducted at regular intervals)
- Playwright's Workshop (in collaboration with Sangeet Natak Akademi, New Delhi)
- Workshop for Teachers in Theatre Production (in collaboration with N.S.D.-R.R.C., Bangalore)
- Workshop in Mime (in collaboration with Dept. of Culture, A.P. & N.S.D
- Competitions of Play Scripts in Telugu (with assistance from Sri B. Krishnaiah, Former M.L.A., Nellore)

Rasaranjani's workshops on Teachers' Training workshop in Theatre Production and Mime last year have given good dividends as the successful candidates are deeply involved in theatre activities. Its agenda for this year is a 4 -month long workshop for young playwrights and a consequential Festival of plays by Young Directors.

Festivals

In order to fulfil the desires of viewers, we have succssfully conducted Festivals of a Special nature :

- A 10 - day festival of Surabhi Theatre (in 1994 & 1996)
- A Festival of Narrative Theatre (Katha-Natak) (for 2 years)
- A Festival of yesterdays' plays for Todays' Audience

In 2005, Rasaranjani conducted a week-long Festival of "Yesterdays' Plays for Today's Audience" in Collaboration with the Department of Culture, Govt. of Andhra Pradesh. The Festival was an unprecedented success which contained seven trend-setting plays written during 1947-1964.

The plays presented on the Occasion are :

- Mabhumi
- Palle Paduchu
- Naatakam
- Punarjanma
- Bhayam

- Keerthiseshulu
- Maro Mohenjodaro

Rasaranjani wants to continue the Festival process this year also with the help of the Government and also of the munificence of connoisseurs of Theatre.

Festivals in which Rasaranjani participated

Rasaranjani tours other district centres to perform its plays as and when on occasion is provided to it. Twenty five performance of "Prajanayakudu Prakasam' is a case in point. It toured almost every district centre with this play and performed twice in New Delhi and once in Mumbai.

Rasaranjani participated in several Regional and National Festivals including -

- Bharath Rang Mahotsav, New Delhi (2000-2003)
- National Theatre Festival, Nehru Centre, Mumbai (2003)
- National Theatre Festival South Zone Cultural Centre, Thanjavur (2004)
- National Theatre Festival, Madurai (2005)
- Andhra Formation Day Festival, New Delhi (2001)
- Festival of yesterdays' plays for Today's audience, Govt. of Andhra Pradesh, Hyderabad (2005)

Grateful Thanks

Rasaranjani has blazed a new trail in these twelve years of its hard, but meaningful journey, mainly due to the benevolence of our leaders, the untiring efforts of its own members, of the assistance of the other Theatre Groups and of the promotional and sympathetic attitude of the members of the Media.

Our Founder-President Sri H.J. Dora's guidance helped Rasaranjani to consolidate its activity base.

The benevolent care taken continuously by our President Sri K.V. Ramana, IAS has been a constant inspiration to our members. His concern for the well-being of the Organisation, both in terms of the quality of its productions and the quantity of audience response has kept us on continuous vigil. We look forward to his able leadership in the years to come.

Similarly Vice-Presidents Sri B.Ch.V. Subba Rao of the Aswini Group, Sri Chatla Sriramulu, a veteran actor-director and its Treasurer Sri D. Someswara Rao, another well-known actor, director and poet and the young and energetic members of the Executive Committee have positively contributed to the sustained development of the Organisation.

We also take this opportunity to gratefully remember and acknowledge the untiring service rendered by two stalwarts of Telugu theatre to the functioning of Rasaranjani - late Sri Garimella Rama Murthy and late Sri J.V. Somayajulu. Sri Somayajulu, the famous actor, was our guiding spirit and founder - secretary. Sri Garimella Rama Murthy was our One-Man Army, who shouldered all the responsibilities of the organisation on his lean, but sinewy shoulders. We remember them with grateful humility.

Future Plans

Rasaranjani, besides being a performing group with its repertoire of several successful trend-setting plays, hopes to extend its activities to all fields of theatre activity which will help an over-all growth of Telugu Thatre. For this purpose it has plans to have a theatre - training school to train young talent and to have a full-fledged Repertory. It also wants to develop a Children's Threatre wing and plans to conduct workshops for Teachers in Theatre Production.

Rasaranjani embarks upon a workshop on playwriting for young playwrights, who will be the future creative centres of Telugu drama. It will also have regular workshops on acting, directing and backstage techniques as it has in the past.

Finally, Rasaranjani wants to have a more meaningful participation of the audience in the activities of the organization and opens its annual subscription programme. It hopes to enlist the support of 500 members who pay a meagre amount of Rs. 100/- each for Twelve plays. The amount may look meagre, but its benefits are huge.

Rasaranjani wants a positive approach to the theatre activity in Andhra Pradesh and so desires to have the co-operation of all sections of theare: actors, directors, associations, critics, reviewers and munificent sponsors to bring the youth into Theatre and to make Telugu Theatre a proud participant in the multiple Theatre activities that demand national recognision.

M.N.Sarma
Secretary

ప్రత్యామ్నాయ నాటకరంగం : రసరంజని

- మొదలి నాగభూషణ శర్మ

ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తు సాంఘిక నాటికా నాటకాల్లో పోటీలు పెట్టడం మొదలు పెట్టిన నాటినుంచి నేటి వరకు ఎందరో రచయితలు, నాటక సమాజాలు, నటీనటులు తెలుగు నాటక రంగాన్ని పరిపుష్టం చేశారు. మొదటి అరవై సంవత్సరాలు క్రమక్రమంగా ఔత్సాహిక దశనుంచి నాటకం వృత్తి రంగస్థలం వైపుకు ఎదిగి 1943నుంచి తరువాతి అరవై సంవత్సరాలలో తిరిగి ఔత్సాహిక నాటక రంగంవైపుకు నడిచింది తెలుగు నాటకరంగం. ఒక్కసారి ఆనాటి ఈనాటి నాటకరంగ పరిస్థితులను బేరీజు వేసుకుందాం.

వీరేశలింగం గారు 1880లో తన ఔత్సాహిక నాటక ప్రదర్శనలతో నాటకరంగం ప్రాముఖ్యతని, ప్రదర్శనల ప్రాముఖ్యతని తెలుగు ప్రేక్షకులకు చాటి చెప్పారు. ఎప్పుడయితే (1887లో) ధర్మవరం పద్యనాటకాలను ప్రారంభించాడో అప్పుడే వృత్తి నాటక సమాజాలకి బీజం పడ్డది. వచన నాటకాలను ప్రదర్శనయోగ్యం చేయడానికన్నా పద్యనాటకాల తయారీ చాలా సమయం తీసుకుంటుంది. దానికి లయజ్ఞానం కావాలి. గాత్రానికి శ్రుతి పక్వత అవసరం. ఒక హార్మోనియంకి, నటుడి గాత్ర సంపత్తికి అనుసంధానం కావాలి. దీనికి ఎంతో శిక్షణ, సమయాన్ని వెచ్చించడం కావాలి. దానికి డబ్బు ఖర్చు కూడా ఎక్కువ. వీటినన్నింటినీ దృష్టిలో వుంచుకొని నాటక ప్రదర్శనలను వృత్తిగా స్వీకరించడం అవసరం అయింది. వృత్తి నాటక నటుల వైయుక్తిక జీవనవిధానాలను ప్రక్కకు పెడితే పద్య నాటక ప్రయోగం ఎక్కువ ప్రయాసతో కూడుకున్న పని అని అర్థం అవుతుంది.

మరి పద్య నాటకాలతో పాటు గద్య నాటకాలున్నాయి గదా, వాటి స్థితి ఏమిటి? కాలేజీల్లో, క్లబ్బుల్లో ఉబుసుపోకకు, వినోదానికి, కొంతలో కొంత సాంఘిక అవహేళనకు గద్య నాటకం ఉపయోగించారు. ప్రహసనాలన్నీ యిలా వచ్చినవే! భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు గారు, విశ్వనాథ కవి రాజుగారు, మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ ప్రభృతులు హాయిగా నవ్వుకోడానికి వీలయిన సంఘటనాత్మక నాటకాలు, నాటికలు రాశారు; వాటిని హైస్కూలు, కాలేజీల వార్షికోత్సవాల్లో విరివిగా ప్రదర్శించారు. సాంఘిక సమస్యల్ని స్వీకరించి నేరుగానో, అన్యోపదేశంగానో వచ్చిన నాటకాలన్నీ (1920-40 మధ్య కాలంలో ఇటువంటివి కోకొల్లలు) పద్యగద్యాలు రెంటిలోను రాసినవి. వెనకటి పద్యనాటకాలలో కన్న వీటిలో భాష సరళం. ఆ రకంగా సాంఘిక సమస్యా పద్యనాటకాలు వచ్చాయి. కాళ్ళకూరి నారాయణరావు, గుళ్ళపల్లి నారాయణమూర్తి, దామరాజు పుండరీకాక్షుడు, వేదాంతకవి వంటి వాళ్ళు సమకాలీన సాంఘిక సమస్యలను స్వీకరించి ఆనాటి నాటకరంగంలో ప్రధాన మాధ్యమం అయిన పద్య నాటకం ద్వారానే తమ రచనలు చేశారు. ఇవి అన్నీ 1943 కన్న ముందు వచ్చినవి.

1943 నుంచి ఆంధ్ర నాటక కళా పరిషత్తు గద్య నాటకానికి పెద్దపీట వెయ్యడం మొదలు పెట్టింది. సాంఘిక సమస్యకు గద్యాన్ని మించిన మాధ్యమం లేదని రాఘవ ఒక ఉద్యమం లేవనెత్తాడు. పర్యవసానంగా సాంఘిక సమస్యా గద్య నాటకాలు తెలుగునాట స్థిరపడి పోయాయి. అప్పటినుంచే రెండవ ఔత్సాహిక నాటక రంగం తిరిగి బలం పుంజుకోవడం మొదలు పెట్టింది. క్రమేపీ నాటకాల్లో ఎటువంటి పద్యాలూ ఉంచకూడదన్న నియమం కూడా పెట్టుకున్నారు కొందరు రచయితలు. 1960లో అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ చేసిన సర్వేలో మొత్తం రాష్ట్రంలో 800 నాటక సమాజాలున్నాయని, అందులో 560 సాంఘిక నాటకాలు ఆడే ఔత్సాహిక సమాజాలని, మిగిలిన 240 పద్య నాటక సమాజాలని, ఇందులో కూడా 40 శాతం మాత్రమే వృత్తి నాటక నటులనీ, మిగిలిన వారు ఔత్సాహిక నటులనీ తేలింది. ఇవాళ దాదాపు 400 సమాజాలు గద్య నాటకాలు ఆడుతున్నాయని, 150 వరకు చిన్న, పెద్ద సమాజాలు పద్యనాటకాలు వేస్తూ వుంటాయని తెలుస్తున్నది.

అంటే రానురాను వృత్తి నాటక సమాజాలు అడుగంటి ఉన్న పద్యనాటక సమాజాలలోని ఔత్సాహిక నటులు కూడా కాస్తో కూస్తో 'కిరాయి' తీసుకుని అవసరమైనప్పుడు నాటకాలాడుతూన్నారు. గద్యనాటకాల ప్రాభవం ఎక్కువై పద్యనాటకాలు మూలపడ్డనాటినుంచి (పద్యనాటకాలు మూలపడడానికి గద్యనాటకాల ప్రభావం ఒక్కటే కారణం కాదు. కర్ణుడు అర్జురి వలన మరణించినట్లు పద్యనాటక వైభవం తగ్గడానికి కనీసం ఆరు కారణాలు చెప్పవచ్చు) వృత్తి నాటకం అటకెక్కింది. ప్రఖ్యాత నటీనటులు సినిమాలలోకి, అంతగా రాణించని నటులు కాంట్రాక్టరు చేతుల్లోను ఇరుక్కుపోయారు. గద్యనాటకం కోసమే ఔత్సాహిక నాటక సమాజాలు పుట్టుకొచ్చాయి. మా భూమి వంటి నాటకాలను ప్రదర్శించిన ప్రజానాట్యమండలి రంగంలో ఉంటే వృత్తి నాటక రంగం మరో మలుపు తిరిగి ఉండేది. కాని అది పురిట్లోనే పోవలసిన కారణాలు ఉత్పన్నం అయ్యాయి. అందువల్ల మిగిలినది గద్యనాటకం; దానిని ప్రదర్శించే ఔత్సాహిక నాటక సమాజాలు.

'పరిషత్తు' అనే మాటను ఆంధ్రనాటక కళా పరిషత్తుకు విశ్వనాథకవిరాజుగారు ఎప్పుడు పెట్టారో (1928 ఆగస్టు 8న ఆ మాట పుట్టింది) గాని, ఆనాటినుంచి పోటీ నాటక సంస్థలన్నీ పరిషత్తులైనాయి. పరిషత్తులు పెరిగిన కొద్దీ ఔత్సాహిక నాటక సమాజాలు పెరిగాయి. ఔత్సాహిక నాటక సమాజాల రద్దీ పెరిగన నాటినుంచీ పరిషత్తులూ పెరిగాయి. 72 పరిషత్తులు యీనాడు పోటీలు నిర్వహిస్తూ వుండడం తెలుగు నాటకరంగ ఉచ్ఛదశకు కారణమని కొందరు సీరియస్ నాటక మిత్రులు యీనాటికీ నమ్మడం వెనుక యీ సాంఘిక సమస్యా నాటకం, దానికి మాధ్యమమైన వచన నాటకం, దానిని ప్రదర్శించే ఔత్సాహిక నట దర్శకులు ఉన్నారు.

పరిషత్తులు - వస్తున్న సమస్యా నాటకాలకు చక్కని వేదికను కలిగించాయి. ఒక మూసలో నాటకాలు ఉంటాయన్న భావం స్పష్టమయింది. కొందరు కొత్త సమస్యల్ని తీసుకున్నారు. కొందరు కొత్త కోణాలనుంచి సమస్యల్ని వీక్షించారు. అయితే పద్యనాటకాలను గురించి చెప్పుకునేటంత సాహిత్య పరిపుష్టత, ప్రయోగవైశిష్ట్యం, కథాగమనం, ఇతివృత్త నిర్మాణం వచన నాటకాలలో రానురాను తక్కువై పోతూవచ్చింది. వెనకటి రోజుల్లో పద్యంరాసినవాడల్లా నాటకకవి అయిపోయినట్లు యీనాడు గద్యం రాస్తే సాంఘిక నాటక కర్త అవుతున్నాడు.

పద్యంలో గణాలు మాత్రమే ముఖ్యం అనుకున్నారు చాలమంది పద్యనాటక కర్తలు. అలాగే సాఫీగా సాగే గద్యం, కొంత పదునుగా రాసే సంభాషణలు తెలిసి, కాస్త శబ్ద చాతుర్యం చూపించగలిగిన వాళ్లు వచన నాటక కర్తలవుతున్నారు. కథాకథన చాతుర్యం, ఇతివృత్త నిర్మాణ కౌశలం, భాషా పాటవం వంటివి పద్యకావ్యాలకు అవసరం. ఇవాళ కావ్యాలు రాసే పద్యకవులు తక్కువైనట్లుగానే, ఇతివృత్త చాతుర్యం కలిగిన నాటకాలు రాసే రచయితలు తక్కువ అవుతున్నారు. ఒక సమస్యను చిత్రించడానికి దానికి అనువుగాను, వ్యతిరేకంగాను ఉన్న వర్గాలను సృష్టించడం, వారిమధ్య సంఘర్షణే నాటక సంఘర్షణగా చాలాసార్లు సృష్టించబడుతున్నది. అంటే ప్రతీకల మధ్య సంఘర్షణగా నిలిచి, పాత్రల వ్యక్తిత్వ చిత్రణకు ప్రాధాన్యత లోపిస్తున్నది. టూ డైమెన్షనల్ పాత్రలే మనకు ముఖ్యం అయ్యాయి. అంటే ఆలోచనలను రేకెత్తిస్తూనే పరిపుష్టమైన నిర్మాణ శిల్పం గల నాటకాల అవసరాన్ని మనం గుర్తించాలి.

పరిషత్తులలోనే ఆడే ఔత్సాహిక నాటకాలు అటు నాటక కర్తలకు, నాటక సమాజాలకు నటులకు కావలసిన చక్కని వేదికను, కొంత ధనసంపత్తిని యిచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఒక మంచి నాటకం తయారైతే అది పది పరిషత్తులలో విజయవంతంగా ఆడితే మనకు పారితోషకం అధికంగా ముడుతుందన్న ఆశ నాటక సమాజ నిర్వాహకులను ఆ వైపుకు పరుగులు తీయిస్తున్నది. ఇది ఇటీవలి ప్రోత్సాహకం.

దీనికి మరో పార్శ్వం ఉంది. సమాజాల నిర్వాహకులు, దర్శకులు, నటులు కూడా నాటక ప్రదర్శనకు సాధ్యమైనంతవరకు ఎక్కువ ఖర్చు కాకుండా చూసుకుంటారు. అది తమ జేబుల్లో నుంచి పెట్టుకోవాలి గనక. అందువల్లనే తక్కువ నటీనటులతో, ఒకే ఒక్క స్త్రీ పాత్ర, ఒకే రంగంలో జరిగే నాటకాలు సమాజాలకు ఆకర్షణీయం అయ్యాయి.

ఇటువంటి నాటకాలు సాంఘిక సమస్యల్ని చిత్రించినా "నియమితం"గానే చిత్రించాలి. ఇద్దరు అమ్మాయిలు నాటకంలో ఉంటేనో, పదిహేనుమంది నటీనటులుంటేనో "అనవసరమైన" ఖర్చు. పరిషత్తు వాళ్లు కాలవ్యవధికి ఒప్పుకోరు కనుక ఒకే రంగం లేదా రెండురంగాలు ఒకే ప్రదేశంలో. పరిషత్తుల్లో కావలసిన లైట్లు ఉండవు గనుక రెండు హాలోజిన్ లైట్లతో నాటకం నడిపించే అలవాటు. అటువంటి నియమిత కాంతి సాధనాలు వాడడం ఒక్క మధ్యతరగతి యింటి 'ముందు గదే' కనుక అదే మన నాటక సంఘర్షణా వేదిక అవుతున్నది. ఉన్న పరిధుల్లో నాటక సమాజాలు చెప్పుకోదగిన పరిణతినే చూపుతున్నా మొత్తం పరిస్థితి చర్విత చర్వణం అవుతున్నది.

అందువల్ల ఈనాడు మనం ఆలోచించవలసిన విషయాలు రెండు. ఒకటి - ఇప్పటి పరిస్థితుల్లో యిటువంటి నాటకాలను యిలాగే ప్రదర్శించక తప్పదు అనిపించడం. రెండవది - ఈ "ఔత్సాహిక నాటకల"కు ప్రత్యామ్నాయంగా పైన చెప్పిన 'నియమిత" స్థితిగతులను అధిగమించి నాటక వైవిధ్యాన్ని చూపగల మరో "ప్రత్యామ్నాయ నాటకరంగం" (ఆల్టర్‌నేట్ థియేటర్) ఏమిటో ఆలోచించడం.

ఈ 'ప్రత్యామ్నాయ రంగస్థలం'లో - నాటకాలు గద్యంలోనో, పద్యంలోనో మాత్రమే రాయాలన్న నియమం ఉండదు. ఒకే సెట్టు వుండాలన్న నియమం ఉండదు. కాంతి ప్రసారం నాటక స్థితిగతులకు అనువైనదిగా ఉంటుంది.

నాటకం సంఘర్షణల బాహ్య స్వరూపాన్నే కాక అంతర స్వరూపాన్ని, సంఘర్షణల 'విశ్వరూపత'ను నాటకం సూచించాలి. వైవిధ్యభరితమైన సమస్యల్ని, నిర్మాణ వైశిష్ట్యంతోపాటు పటిష్టమైన పాత్రలను చిత్రించేవిధంగా, నాటకాలకు కథా వస్తువులు స్వీకరించాలి.

అనేక నట సాధనాలను మన సంస్కృతీ వారసత్వం మనకు యిచ్చినా మనం వాటిని ఉపయోగించడం లేదు. జానపద, సంస్కృత నాటక ప్రదర్శనా, నటనా విధానాలతో మనకు ఏ మాత్రం పరిచయం లేదు. ఆయా నాటకాల అవసరాలను బట్టి ఈనాడు కూడా వాటిని విరివిగా వాడుకోవాలి. అంటే నాటకం యిప్పుడున్న తన పరిధులను విస్తృత పరుచుకోవాలి.

నటుడు తాను మరే వృత్తిలో జీవించినా వచ్చే రాబడి సొంతం కాకపోయినా, కొంతయినా నాటకం ఇవ్వగలగాలి. సర్వాంగ సుందరమైన నాటక రచనా కౌశలంతోపాటు నిర్మాణ కుశలత కూడా చోటు చేసుకోవాలి.

ప్రేక్షకులు ఆదరించి, ఆనందించే చక్కని, పరిపూర్ణమైన వినోదాన్ని అందించాలి.

అది వృత్తి నాటకం ద్వారానే సాధ్యం అని ఇవ్వాళ కొందరు నాటకాల వాళ్ళయినా నమ్మడం నాటకరంగ స్థితిగతులలో వస్తున్న మార్పులకు నిదర్శమని భావిస్తారు.

అయితే పరిపూర్ణమైన వృత్తి నాటకం రావడానికి ఎంతోకాలం, ఎందరిదో శ్రమ, ఎంతో ఆలోచన అవసరం.

ఔత్సాహిక నాటకాల అవసరాలను తీర్చే పరిషత్తులతో పాటు వృత్తి నాటకం వైపుకు పోగల అవసరాన్ని గుర్తించి అందుకు యీనాడు మధ్యేమార్గంగా నిలిచే ప్రత్యామ్నాయ నాటకరంగం వైపు మనం దృష్టి సారించాలి.

అటువంటి ఒక మాధ్యమం 'రిపర్టరీ'. నాటక శిక్షణను పొందడం, మంచి దర్శకుల చేతిలో తర్ఫీదు పొంది, ఈనాటి ప్రదర్శనా పరిధులను అధిగమించి నాటకాలను ప్రదర్శించడం, దానికితోడు నాటకంలో పనిచేస్తున్న ప్రతిఒక్కరికీ ఆయా పనులకు తగిన పారితోషికం ఇవ్వగలగడం - ఇవీ రిపర్టరీ అవసరాలు. ఈ అవసరాలతోపాటు ప్రేక్షకుల యెడ నాటక సమాజాల బాధ్యతలను కూడా మనం

గుర్తుంచుకోవాలి. సంవిధాన వైశిష్ట్యం, సమస్యల లోతుల్ని తరిచి చూపడం, పాత్రల చిత్రణలో వైచిత్రి - వీటితో కూడిన నాటకాలు రావాలి. వాటితోపాటు ఇప్పటికే విశిష్ట నాటకాలుగా పేరుపొందిన నాటకాలను, కొత్త ప్రయోగాత్మక నాటకాలను ఈ రిపర్టరీ(లు) ప్రదర్శించాలి.

అటువంటి రిపర్టరీలు ప్రతి నగరంలోనూ ఉండాలి. జిల్లాకు ఒకటి ఉండవచ్చు. వీటినే కమ్యూనిటీ థియేటర్స్‌గా మలుచుకొని ఆయా "సామాజిక సమూహాల" (Communities) కు అవసరమైన నాటకాలను ప్రదర్శించే అవకాశాన్ని అందుకోవచ్చు.

అటువంటి ప్రత్యామ్నాయ రంగస్థలాన్ని గురించి ఆలోచించే సమయం ఆసన్నమయింది.

విశిష్ట నాటకాలను (క్లాసిక్స్) ప్రదర్శించడం, సరికొత్త ప్రయోగాలవైపుకు దృష్టి సారించడం, నియమితమైన రోజుల్లో నాటకాలు ప్రదర్శించడం, ఒకే నాటకాన్ని పలు ప్రదేశాల్లో ప్రదర్శించగలగడం, నట సాంకేతిక శిక్షణ, టిక్కెట్లు పెట్టి నాటకాలను ప్రదర్శించడం - ఇవన్నీ రిపర్టరీ బాధ్యతలు.

ఇటువంటి ప్రత్యామ్నాయ నాటకరంగ నిర్మాణం దిశగా రసరంజని తన కార్యక్రమాలను రూపుదిద్దుకుంటోంది.

ఆధునిక ఆంధ్ర నాటక యుగకర్త ఆత్రేయ

- చాట్ల శ్రీరాములు

ఆధునిక తెలుగు నాటక రంగ ఆవిర్భావానికి కందుకూరి వీరేశలింగంగారు చేసిన సేవతో ఆధునిక ఆంధ్ర నాటక రచనకు ఆత్రేయ చేసిన సేవను పోల్చవచ్చు. పద్యనాటకాలకు క్రమంగా ఆదరణ తగ్గిపోతున్న సమయంలో సమకాలీన సాంఘిక సమస్యా చిత్రణ ఎడల మొగ్గు చూపిన ఆద్యులు రాజమన్నార్, చలం ప్రభృతులు. అయితే వారి రచనలు ఎక్కువ ప్రదర్శనకు నోచుకోలేదు. వచనంలో వున్న సమస్యా నాటకానికి ఆంధ్రదేశంలో 1. ఆంధ్రనాటక కళా పరిషత్తు, 2. ప్రజానాట్య మండలి, 3. ఆంధ్ర విశ్వ కళాపరిషత్తు ప్రయోగ నాటక రంగస్థలం ప్రాణం పోశాయి. తన వచన సమస్యా నాటకాల ద్వారా యీ మూడు ఉద్యమాలకూ ప్రాణం పోసినవాడు ఆత్రేయ.

ఒక రచయిత నాటకాన్ని గానీ, నాటికను గానీ ప్రదర్శించాలనుకున్న ప్రయోక్త కేవలం ఆ ఒక్క నాటకాన్నో, నాటికనో చదివితే సరిపోదు. ఆ రచయిత యితర రచనల నేపథ్యం తెలుసుకోవడమే గాక, ఆ రచయిత పుట్టి పెరిగిన సమాజ స్థితిగతులు, అవసరాలు కూడా అధ్యయనం చేసినప్పుడే నాటక ప్రయోగానికి సరైన న్యాయం చేసినవాడవుతాడు.

పద్య నాటకం ఊబి నుండి, నాటి వాతావరణం నుండి తెలుగు నాటకం బయటపడడానికి ఆద్యుడు ఆత్రేయ. కన్యాశుల్కం పుట్టిన అర్ధ శతాబ్దం తదుపరి అర్థవంతమైన తెలుగు నాటకానికి శ్రీకారం చుట్టిన వాడు ఆత్రేయ. సామాన్యుడి ఆవేదన, ఆ సామాన్యుణ్ణి exploit చేసే వున్నవాడి స్వార్థం, రాజకీయాల కుళ్ళును ప్రక్షాళన చేసిన ఆత్రేయ రచనలు నాటికీ, నేటికీ, ఏ నాటికీ తెలుగు నాటక రంగాన్ని సుసంపన్నం చేస్తాయి.

ఆత్రేయ తన నాటకాల్ని సగటు మానవుడి సంఘర్షణల మీదనే వ్రాయలేదు. అతని మొత్తం రచనల్ని పరిశీలిస్తే ఆయనలో మొదట ఒక కాల్పనిక వాది (Romanticist) వున్నాడు. తరువాత ఒక వాస్తవికవాది (Realist) ఉద్భవించాడు. తదుపరి ఒక ప్రతీకవాది(Symbolist)గా మారాడాయన. మాటల్లోని భావాన్ని సంకేతాల్లోకి మార్చిన ఆర్థికుడాయన. పదాలని వాడడంలో వాక్య నిర్మాణంలో ఆయనలో వున్న పొదుపరితనం (Economy) మరొకరికి సాధ్యం కాదు. ఆత్రేయ నాటకాల్లో మరో విశిష్టత. నాటకంలోని పాత్రలకంటే సమస్య ఎక్కువ ప్రాధాన్యత సంతరించుకుంటుంది. ఈ సమస్య ప్రాధాన్యత, ప్రక్షేపణల కోసం ఆయన ఎన్నుకున్న కథా వస్తువు ఎంత గొప్పదో, ఆ కథా నిర్వహణ అంతకంటే గొప్పది. Choice of words, Choice of expressions అమోఘం. కొందరు రచయితలు శబ్దరహితంగా చెప్పగలిగిన విషయాన్ని మాటల్లో చెబితే యీయన ఒక sound ని silence తో substitute చెయ్యగలడు. అంటే మాటల మధ్య నిశ్శబ్దం ద్వారా తనని తాను మరింత గంభీరంగా Express చెయ్యగలడు. నీళ్ళల్లో చేపల అడుగుల్ని గుర్తించవచ్చు గాని ఆత్రేయ అక్షరాలను విశ్లేషించడం కష్టం అన్నారు ప్రముఖ కవి సి. నారాయణరెడ్డి ఒకానొక సందర్భంలో. ఒక కొత్త నాటక పరిభాషను (Theatre Language) సృష్టించినవాడు ఆత్రేయ. సంభాషణను త్వరితగతిని నడిపించే తీరు, పాత్ర మనస్తత్వ నిరూపణకి రిపార్టీని ఉపయోగించే విధానంపై, ఒక పాత్ర సంభాషణలోని చివరి మాటపై తరువాతి పాత్ర సంభాషణ ప్రారంభించడం లాంటి విశిష్ట ప్రయోగాలు చేసిన వాడు ఆత్రేయ.

కాళిదాసు కావ్యాలన్నీ చదివి యీ కావ్యాలు వ్రాయడానికి కాళిదాసుకి inspiration ఏమిటి అని ప్రశ్నించుకుంటే వచ్చే సమాధానం ఒక్కటే 'విరహం'. జీవితంలో ఎంతో విరహాన్ని అనుభవిస్తే తప్ప ఆ కావ్యాలను అలా మలచలేడు. అలాగే ఆత్రేయ నాటక సాహిత్యం చదివితే వాటన్నింటికీ అంతస్సూత్రంగా నిలిచినది 'విశ్వమానవ కళ్యాణం'. అది ఆయనలోని మానవతావాదిని మనకి చూపిస్తుంది.

నార్వేలో ఇబ్సెన్, రష్యాలో చెకోవ్ వాస్తవికతా వాదానికి నాంది పలికితే, ఆంధ్రదేశంలో ఆ బాటలో పయనించినవాడు ఆత్రేయ. ఆ తరువాతి పాశ్చాత్య నాటకకర్తలు ప్రతీకవాదం వైపు మొగ్గు చూపితే వారి ప్రమేయం, ప్రభావం లేకుండానే నాటకంలో ప్రతీక వాదాన్ని ప్రవేశపెట్టినవాడు ఆత్రేయ. ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు సన్మానంలో మాధవపెద్ది వెంకట్రామయ్యగారు నాటకరంగం మీద వచన నాటకం, పద్యనాటకానికి ఏ మాత్రం తీసిపోదని నిరూపించినందుకు ఆశీస్సులందించారు.

సినిమా రచన, నాటకరచన, మాట, పాట ఆత్రేయ కుడి ఎడమ చేతుల్తో ఆడుకున్న ఆటలు. ఉదాహరణకి 'అశోక సమ్రాట్' నాటకంలో అశోకుడి ఆజ్ఞ మేరకు బౌద్ధ సన్యాసిని బంధించడానికొచ్చిన కారాగారాధికారిని బౌద్ధ సన్యాసి ప్రశ్నించిన తీరు గమనించండి.

'నువ్వెందుకు నన్ను బంధిస్తావు? కారణం ఎరగవు. నేను చెప్తా విను. నేను నీకూ, నాకూ ప్రపంచానికీ మంచి చెప్పాను. ఆ మంచి ఒక్క రాజుకు నచ్చలేదు. ఆ ఒక్క రాజు కోసం నువ్వు నన్ను బంధిస్తున్నావు. అంతేనా? నీకో హృదయం ఎందుకు? నీకు తల ఎందుకు? తలలో యీ మెదడెందుకు?' ఒక మనిషిలో ఆలోచనాశక్తిని కోల్పోయి ఓ రాజు దగ్గర భావదారిద్ర్యంతో బతుకుతున్నాడన్న విషయాన్ని యింత succinet గా మరెవరూ వ్యక్తీకరించలేదు.

ఇదే నాటకంలో అశోకుదు 'సుఖం కష్టం యొక్క ఫలితం' అంటే ఒక వృద్ధ వనిత యిచ్చే retort 'కాని శాంతి హింసా ఫలితం కాదు' అని. ఇంత sharp గా శాంతిని ప్రవచించింది ఆత్రేయ ఒక్కడే. ప్రేక్షకుడి హృదయానికి హత్తుకునేంత సూటిగా సింపుల్‌గా రాయడమే కాదు – ఆత్రేయ imagery కూడా అమోఘమైంది. ఈ నాటకంలో యుద్ధానికి వ్యూహరచన చేస్తున్న సమయంలో ఆలోచనా మందిరంలోకి ప్రవేశించిన తిష్యరక్షితని ఉద్దేశించి అశోకుడిలా అంటాడు.

"రాచ రహస్యాల్తో నిండిన వజ్రాల్లాంటి హృదయాలు రాపిడి పడే స్థలం యిది. చీకటి కోనల్లాంటి కనుగూళ్ళల్లో ఆకలి పులుల్లా తిరుగులాడే కనుపాపలు కలుసుకునే చోటిది. ఎన్నో దినాలుగా దాచుకున్న కోప రోషపూరిత హృదయాలిక్కడ అగ్నిపర్వతాల్లా పేలుతుంటవి. పూలవాసన ఇక్కడ అనుభవేద్యం కాదు" అని.

ఆత్రేయ మాటలు పాటల్లా ధ్వనిస్తాయి. పాటలు మాటలంత తేలికగా అర్ధమవుతాయి. ఆత్రేయగారు ఏదైనా దిన పత్రికకి సంపాదకీయం రాస్తే దానికి నేను పాటగా మట్టు కట్టగలనన్నాడొకసారి ప్రముఖ సంగీత దర్శకుదు కె.వి. మహదేవన్.

ఒక రచయిత కేవలం తన రచనల ద్వారా ప్రేక్షకుణ్నే కాదు, ఇతర రచయితల్ని కూడా ప్రభావితం చేసిననాడే ఆయన గొప్ప రచయిత అవుతాదు. తెలుగు నాటక రచనా రంగంలో అలాంటి reaction గురజాడవారి 'కన్యాశుల్కం' తర్వాత వచ్చింది. ఆత్రేయగారి 'భయం' నాటకం తర్వాత వచ్చింది. భయం నాటకం సారాంశం –

ప్రతి మనిషీ ఒక భయంతో బ్రతుకుతాడు. చచ్చేవరకూ భయంతో బ్రతుకుతాడు. చావు భయంతో చస్తాడు. రాజుకి రాజ్యాన్ని కాపాడుకోవాలనే భయం. పేదకు తిండి దొరకదనే భయం. ఉద్యోగికి తన ఉద్యోగాన్ని నిలబెట్టుకోవాలనే భయం. నిరుద్యోగికి ఉద్యోగం దొరకదనే భయం. ఇలా మన బ్రతుకే భయపూరితం అన్న ఆత్రేయలో కేవలం ఒక గొప్ప నాటకకర్తే కాదు great psycho analyst వున్నాడు.

ఆత్రేయ మొత్తం పది నాటకాలు, పదిహేను నాటికలూ రచించాడు. ఒక్కొక్కటీ ఒక ఆణిముత్యం. తన నాటక రచనా శిల్పంతో ఆధునిక ఆంధ్ర నాటక రంగానికి రూపశిల్పి అయ్యాడు. ఆయన షష్ఠిపూర్తి సందర్భంగా శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారు రాసిన రుబాయితో యీ వ్యాసం ముగిస్తాను.

"ఎన్నిసార్లు గీస్తే ఒక చిత్రం
ఎన్నిసార్లు చెక్కితే ఒక శిల్పం
కబుర్లు చెప్పకే ఓ కాలమా
ఎన్నిసార్లు చస్తే ఒక జీవితం
ఈ రుబాయీ కేవలం
ఆత్రేయకు అంకితం"

రసరంజని నాటక ప్రదర్శనల వివరములు

మార్చి 8, 1993 నుంచి మార్చి 1994 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	కన్యాశుల్కం	గురజాడ అప్పారావు	జె.వి.రమణమూర్తి	రసరంజని	మార్చి 8 to 12
2.	డామిట్! కథ అడ్డం తిరిగింది	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	చాట్ల శ్రీరాములు	రసరంజని	మార్చి 15 to 19
3.	సత్యహరిశ్చంద్ర	బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి	పొన్నాల రామసుబ్బారెడ్డి	రామకృష్ణనాట్య మండలి నెల్లూరు	మార్చి 22 to 26
4.	బొమ్మలాట	నడిమింటి నరసింగరావు	సత్యానంద్	కళాజ్యోత్స్న, విశాఖ	మార్చి 29 to ఏప్రిల్ 2
5.	ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్	మూలం: నికొలాయ్ గొగోల్ తెలుగు: రెంటాల గోపాలకృష్ణ	జె.వి.రమణమూర్తి	రసరంజని	ఏప్రిల్ 5 to 9
6.	ఒంటెద్దుబండి	ఎల్.బి.శ్రీరాం	యు.సుబ్బారాయశర్మ	ఆర్ట్స్ కో	ఏప్రిల్ 12 to 16
7.	సంధ్య – ఛాయ	మూలం: జయంత్ దాల్వి తెలుగు: అత్తిలి పద్మావతి	కె.శ్రీహరిమూర్తి	రసరంజని	ఏప్రిల్ 19 to 23
8.	రామభక్త హనుమాన్	యం. పంచనాదం	గుమ్మడి గోపాలకృష్ణ	కళారాజ్యం	ఏప్రిల్ 26 to 30
9.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ	ఎ.మనోహర్	శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యమండలి	మే 3 to 7
10.	ముద్రా రాక్షసం	మూలం: విశాఖదత్తుడు తెలుగు: మొదలి నాగభూషణశర్మ	మొదలి నాగభూషణశర్మ	రసరంజని	మే 10 to 14

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
11.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ	ఎ.మనోహర్	శ్రీవేంకటేశ్వర నాట్యమండలి	మే 17 to 21
12.	కృష్ణలీలలు	మల్లాది వెంకటకృష్ణ శర్మ	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యమండలి	మే 24 to 28
13.	దొంగల బండి	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లావఝల సుందరం	శ్రీ మురళీ కళా నిలయం	మే 31 to జూన్ 4
14.	వారం - వారం	తెలుగు : పావని	కె.శ్రీహరి మూర్తి	రసరంజని	జూన్ 7 to 11
15.	డామిట్! కథ అడ్డం తిరిగింది	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	చాట్ల శ్రీరాములు	రసరంజని	జూన్ 14 to 18
16.	పంచవటి	పల్లేటి లక్ష్మీ కులశేఖర్	వెంకటయ్య	సవేరా ఆర్ట్స్, కడప	జూన్ 21 to 25
17.	కాయితం పులి	మొదలి సరస్వతి మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	జూన్ 28 to జూలై 2
18.	దొంగల బండి	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లావఝల సుందరం	శ్రీ మురళీ కళా నిలయం	జూలై 5 to 9
19.	పాండవోద్యోగం	తిరుపతి వేంకట కవులు	డి. ఎస్. దీక్షిత్	తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం	జూలై 12 to 16
20.	నిజం చెప్పకు	కొంపెల్ల సహదేవ్	టి.శివరామకృష్ణ రావు	రసరంజని	జూలై 19 to 23
21.	చిత్రనళీయం	ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు	పొన్నాల రామసుబ్బారెడ్డి	రామకృష్ణా నాట్యమండలి, నెల్లూరు	జూలై 26 to 30,
22.	అశ్వత్థామ హతః	శశిమోహన్	రమణ	ఆదర్శ యువభారతి	ఆగష్టు 2 to 6
23.	భిన్న ధృవాలు	బి.పి.ప్రసాద్	బి.పి.ప్రసాద్	రసరంజని	ఆగష్టు 9 to 13
24.	కాకి బంగారం	మూలం: విజయ్ తెందుల్కర్ తెలుగు: శ్రీకంఠ హనుమంతరావు	ఉదయభాను	భూమిక	ఆగష్టు 16 to 20

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
25.	వరవిక్రయం	కాళ్ళకూరి నారాయణరావు	వి.కె.రాధ	సంస్కార భారతి	ఆగష్టు 23 to 27
26.	వరవిక్రయం	కాళ్ళకూరి నారాయణరావు	వి.కె.రాధ	సంస్కార భారతి	ఆగష్టు 30 to సెప్టెంబర్-3
27.	ఇదేమిటి	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	సెప్టెంబర్ 6 to 10
28.	డిటెక్టివ్	కొర్రపాటి గంగాధరరావు	డిఎస్.ఎన్.మూర్తి	రసరంజని	సెప్టెంబర్ 13 to 17
29.	ఫల్ ఫల్ గుర్రం	తనికెళ్ళ భరణి	తల్లావఝ్ఝల సుందరం	మురళీ కళా నిలయం	సెప్టెంబర్ 13 to 17
30.	క్విట్ ఇండియా	సుమ	బి. అమరేంద్ర	ఆదర్శ యువభారతి	సెప్టెంబర్ 20 to 24
31.	దంత వేదాంతం	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	యస్.జె.భిక్షు	కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం	సెప్టెంబర్ 27 to అక్టోబర్ 1
32.	పూజకు వేళాయెరా	శంకరమంచి పార్థసారథి	ప్రసాద్	ఇ.సి.ఐ.ఎల్.	సెప్టెంబర్ 27 to అక్టోబర్ 1
33.	కన్యాశుల్కం	గురజాడ అప్పారావు	జె.వి.రమణమూర్తి	రసరంజని	అక్టోబర్ 4 to 8
34.	ఇదేమిటి	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	అక్టోబర్ 11 to 15
35.	పండగొచ్చింది	ఆదివిష్ణు	డి. వీరభద్రం	ఆర్ట్స్ కో	అక్టోబర్ 18 to 22
36.	ఈ ఇల్లు అమ్మబడును	డి.వి.నరసరాజు	జి.యస్. ప్రసాదరెడ్డి	రసరంజని	అక్టోబర్ 18 to 12
37.	వరవిక్రయం	కాళ్ళకూరి నారాయణరావు	వి.కె.రాధ	సంస్కార భారతి	అక్టోబర్ 25 to 29
38.	నవ్వండి - ఇది విషాదం	పి.యస్.నాథన్	టి.శివరామకృష్ణారావు	రసరంజని	నవంబర్ 1 to 5
39.	పుటుక్కు జర జర డుబుక్కుమే	దివాకరబాబు	డి.వీరభద్రం	ఆర్ట్స్ కో	నవంబర్ 1 to 5

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
40.	నిజం చెప్పకు	కొంపెల్ల సహదేవ్	టి. శివరామకృష్ణా రావు	రసరంజని	నవంబర్ 8 to 12
41.	రేపేంది	దివాకరబాబు	రాఘవులు	రసరంజని	నవంబర్ 15 to 19
	తులసి తీర్థం	అప్పలాచార్య	మల్లాది భాస్కర్	రసరంజని	నవంబర్ 15 to 19
42.	ఓ సినీ భస్మాసుర తెలుగు: ఉదయ భాను	మూలం: హార్ట్ అండ్ కాఫ్‌మన్ ఉదయభాను	భూమిక	నవంబర్ 22 to 26	
43.	రుద్రవీణ	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	కె.వి.శాస్త్రి	రసరంజని	నవంబర్ 29 to డిశంబరు 3
	అందమె ఆనందం	ఆదివిష్ణు	డి.వీరభద్రం	ఆర్ట్స్ కో	నవంబర్ 29 to డిశంబరు 3
44.	జగన్నాటకం	గొల్లపూడి మారుతీరావు	చాట్ల శ్రీరాములు	రసరంజని	డిశంబరు 6 to 10
45.	వెన్నెలొచ్చింది	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లావఝల సుందరం	మురళీ కళానిలయం	డిశంబరు 13 to 17
46.	హళ్ళికి హళ్ళి	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లావఝల సుందరం	మురళీ కళానిలయం	డిశంబరు 13 to 17
47.	హళ్ళికి హళ్ళి	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లావఝల సుందరం	మురళీ కళానిలయం	డిశంబరు 20 to 24
48.	కాకి బంగారం	శ్రీ కంఠ హనుమంతరావు	ఉదయభాను	భూమిక	డిశంబరు 27 to 31
49.	మహాకవి కాళిదాసు	అవటపల్లి హనుమంతరావు	వి.కె.రాధ	సంస్కారభారతి	1994 జనవరి 3 to 7
50.	యోగనిద్ర	శ్రీకంఠ హనుమంతరావు	రాఘవులు	ఎస్.ఎఫ్.సి.	జనవరి 10 to 14

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
51.	హుష్ కాకి	ఎల్.బి.శ్రీరామ్	భరద్వాజ	ఎస్.ఎస్.స్కూల్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్	జనవరి 10 to 14
52.	సంధ్య - ఛాయ	అత్తిలి పద్మావతి	కె. శ్రీహరిమూర్తి	రసరంజని	జనవరి 17 to 21
53.	పుట్ట	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	జనవరి 24 to 28
54.	శ్రీకృష్ణ రాయబారం	తిరుపతి వేంకట కవులు	మున్నంగి భాస్కర్	కళారాజ్యం	జనవరి 31 to ఫిబ్రవరి 4
55.	శ్రీకృష్ణ రాయబారం	తిరుపతి వేంకట కవులు	మున్నంగి భాస్కర్	కళారాజ్యం	ఫిబ్రవరి 7 to 11
56.	ఇదేమిటి	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 14 to 18
57.	పాపక్రీడ	గౌతమ్	మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 21 to 25
58.	దొంగాటకం	విశ్వనాథ కవిరాజు	తులసి బాలకృష్ణ	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 21 to 25
59.	బీబీ నాంచారి	ఎ. శ్రీధర్	తిరుమల కామేశ్వరరావు	తిరుమల ఆర్ట్స్	ఫిబ్రవరి 28 to మార్చి 4
60.	ఈహామృగం	అంబటిపూడి చలపతిరావు	టి. సుందరం	మురళీ కళానిలయం	మార్చి 10, 11, 12, 17, 18, 19, 24, 25, 26

ఏప్రిల్ 1994 నుండి మార్చి 1995 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	తరంగాలు	గణేశ్ పాత్రో	పి.వి.కె. ప్రసాద్	రసరంజని	ఏప్రిల్ 1, 2, 8, 9, 10, 11,22,23,24,29,30, మే-1
2.	దైవశాసనం	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	మొహెబూబ్ అలీ	సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ కల్చరల్ అసోసియేషన్	ఏప్రిల్ 15, 16, 17 మే 6, 7, 8
3.	ఓసినీ భస్మాసుర	జి. ఉదయభాను	జి. ఉదయభాను	భూమిక	మే 13,14,15,20, 21, 22
4.	సంత్యాలి	పావని	టి. శివరామకృష్ణరావు	రసరంజని	మే 27, 28, 29 జూన్ 3, 4, 5
5.	శ్రీకృష్ణ లీలలు	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	శ్రీ వేకంటేశ్వర నాట్యమండలి	జూన్ 10, 11, 12.
6.	లవ - కుశ	,,	,,	,,	జూన్ 14, 15, 16
7.	శ్రీ వీరబ్రహ్మంగారి చరిత్ర	మల్లాది వెంకటకృష్ణ శర్మ	,,	,,	జూన్ 18, 19, 20
8.	మాయాబజార్	,,	ఎ. మనోహర్	,,	జూన్ 22, 23, 24, 25, 26
9.	నాలుగిళ్ల చావిడి	రావికొండల రావు	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	జూలై 1, 2, 3, 8, 9, 10
10.	బాలనాగమ్మ	మల్లాది వెంకటకృష్ణ శర్మ	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	శ్రీ వెంకటేశ్వర నాట్యమండలి	జూలై 15, 16, 17

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
11.	శ్రీరామాంజనేయ యుద్ధం	తాండ్రసుబ్రహ్మణ్యం	గుమ్మడిగోపాలకృష్ణ	కళారాజ్యం	జూలై 22, 23, 24
12.	తుగ్లక్	చో రామస్వామి	మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్ . .	రసరంజని	జూలై 29, 30, 31, ఆగష్టు 5, 6, 7
13.	ఫణి	ప్రఖ్య శ్రీరామమూర్తి	జె.వి. రమణమూర్తి	,,	ఆగష్టు 12,13,14,19, 20,21
14.	శ్రీకృష్ణతులాభారం	ముత్తరాజు సుబ్బారావు	ఎ. వెంకటేశ్వరరావు	తెనాలి	ఆగష్టు 26, 27, 28
15.	తారాశశాంకం	కొప్పరపు సుబ్బారావు	ఎ. రామనాథనాయుడు	శ్రీ వెంకటలక్ష్మి దుర్గ నాట్యమండలి, తెనాలి	సెప్టెంబర్ 3, 4
16.	డియర్ ఆడియన్స్ సిన్సియర్లీ యువర్స్	ఇసుకపల్లి మోహన రావు	సమ్మెట వెంకటరమణ	సెంట్రల్ యూనివర్శిటీ	సెప్టెంబర్ 9, 10, 11, 16, 17,18
17.	నాటకం	డి.వి. నరసరాజు	బి.పి. ప్రసాదరావు	రసరంజని	సెప్టెంబర్ 23, 24, 25, 29, 30. అక్టోబరు 1
18.	తుగ్లక్	చో రామస్వామి	మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్	రసరంజని	అక్టోబరు 7, 8, 9
19.	శ్రీ షిరిడి సాయిబాబా	సురభి అవేటి లీలాపాపారావు	సురభి అవేటి లీలాపాపారావు	శ్రీసాయి విజయ నాట్యమండలి గుంటూరు	అక్టోబరు 21, 22, 23, 28, 29, 30. నవంబరు 4, 5, 6
20.	తెల్లసున్నా	మూలం: బెర్టోల్ట్‌బ్రెష్ట్ తెలుగు: రాజీవ్	నారిపట్ల రాజు	భూమిక	నవంబరు 11,12,13, 18,19, 20, 25, 26, 27

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
21.	మహారథి కర్ణ	పెమ్మరాజు వేణుగోపాల కృష్ణమూర్తి	వేమూరి రామయ్య	శ్రీలక్ష్మి గణపతి నాట్యమండలి, తెనాలి	డిశంబరు 2, 3, 4
22.	సత్యహరిశ్చంద్ర	బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి	,,	హెచ్.ఎ.ఎల్. నవకళాజ్యోతి	డిశంబరు 16, 17, 18
23.	శ్రీ వేంకటేశ్వర మహత్యం	జంపన చంద్ర శేఖర రావు	తోటపల్లి లక్ష్మీప్రసాద్	శ్రీ సాయినాథ నాట్యమండలి	డిశంబరు 23, 24, 25, 30, 31, 1995 జనవరి 1
24.	స్వామి వివేకానంద	పి.వి.కృష్ణ మూర్తి	పాత్రో	యువకళావాహిని	1995 జనవరి 6, 7, 8
25.	పుట్ట	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	జనవరి 13, 14, 15, 21, 22
26.	బకాసుర	ఎన్. తారకరామారావు	డి.ఎస్.ఎన్. మూర్తి	సెంట్రల్ యూనివర్శిటీ	జనవరి 27, 28, 29. ఫిబ్రవరి 3, 4, 5
27.	పులి మళ్లీ వస్తుందా?	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 17, 18, 19, 24, 25, 26. మార్చి 3, 4, 5
28.	ఇదంతే	బి.పి. ప్రసాద్	బి.పి. ప్రసాద్	రసరంజని	మార్చి 13,14,15,20, 21,22
29.	సతీ అనసూయ	సోమరాజు రామానుజరావు	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	శ్రీ వెంకటేశ్వర నాట్యమండలి	మార్చి 27, 28, 29, 30, 31

ఏప్రిల్ 1995 నుండి మార్చి 1996 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	లవ కుశ	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	శ్రీ వెంకటేశ్వర నాట్యమండలి	ఏప్రిల్ 3, 4, 5, 6
2.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ	ఎ. మనోహర్	,,	ఏప్రిల్ 13, 14, 15
3.	శ్రీ కృష్ణ లీలలు	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	ఏప్రిల్ 17, 18, 19
4.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణరావు	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	ఏప్రిల్ 20, 21, 22, 24, 25
5.	శ్రీ వీరబ్రహ్మంగారి చరిత్ర	మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	మే 1, 2, 3, 4, 5
6.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకట కృష్ణ శర్మ	ఎ. మనోహర్	,,	మే 8, 9, 10, 11, 12, 13
7.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణ రావు	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	మే 15, 16, 17, 18, 20
8.	సత్యహరిచంద్ర	బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవి	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	మే 22, 23, 24, 25, 26, 27
9.	లవ కుశ	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	,,	మే 29, 30, 31
10.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకట కృష్ణశర్మ	ఎ. మనోహర్	,,	జూన్ 1, 2, 3, 4
11.	దరహాసంలో పరిహాసం	ఎస్.కె. ఆంజనేయులు	బి. అమరేంద్ర	ఆదర్శ యువ భారతి	జూన్ 12, 13, 14

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
12.	పెద్దలకు మాత్రమే	పావని	టి. శివరామ కృష్ణరావు	రసరంజని	జూన్ 19, 20,21, 26,27,28
13.	పానపిశాచ విమోచనం	ఎరుగుడిపాటి రామయోగి	వేమూరి రాధాకృష్ణ మూర్తి	సంస్కార భారతి	జులై 3, 4, 5
14.	పలుకే బంగారమాయె	దాడి వీరభద్రరావు	డి. యన్. యన్. మూర్తి	రసరంజని	జులై 17, 18,19, 24,25,26
15.	సత్యహరిశ్చంద్ర	బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి	కాతోజు వెంకటేశ్వర్లు	మిత్రకళానాటక మండలి, మహబుబ్‌నగర్	జులై 31, ఆగష్టు 1, 2
16.	మధుసేవ	కాళ్లకూరి నారాయణరావు	,,	,,	ఆగష్టు 7, 8, 9
17.	ప్రసన్నకు ప్రేమతో	శంకరమంచి పార్థసారథి	తల్లా వఝుల సుందరం	రసరంజని	డిశంబరు 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26, 27
18.	అన్నమాచార్య	టి.ఎ. పద్మనాభ రావు	తిరుపతి హరగోపాల్	రసరంజని	1996 జనవరి 1, 2, 3 వి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం
19.	పులి మళ్లీ వస్తుందా	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	జనవరి 8, 9, 10,16,17,18
20.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణరావు	జి.యస్.యన్. శాస్త్రి	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 5, 6, 7

ఏప్రిల్ 1996 నుండి మార్చి 1997 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుదు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	రండి దేవుడ్ని రక్షించండి	శ్రీశైలమూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	ఏప్రిల్ 8, 9,10,15, 16,17
2.	శ్రీకృష్ణ లీలలు	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	ఆర్. నాగేశ్వర రావు	శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యమండలి	ఏప్రిల్ 22, 23, 24
3.	రామరాజ్యం	కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి	,,	,,	ఏప్రిల్ 26, 27, 29, 30
4.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణరావు	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	,,	మే 3, 4
5.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ	ఎ. మనోహర్	,,	మే 6, 7, 8, 9, 10, 11
6.	శ్రీ బ్రహ్మంగారి చరిత్ర	,,	ఆర్. నాగేశ్వరరావు	,,	మే 13, 14, 15
7.	బాలనాగమ్మ	,,	,,	,,	మే 16, 17, 18
8.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణ రావు	,,	,,	మే 20, 21
9.	కురుక్షేత్రం	తిరుపతి వెంకటకవులు	,,	,,	మే 22, 23, 24, 25
10.	మాయాబజార్	మల్లాది వెంకట కృష్ణశర్మ	ఎ. మనోహర్	,,	మే 28,29, 30, 31 జూన్ 1
11.	పులి మళ్లీవస్తుందా	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	జూన్ 3
12.	దొంగల బండి	శంకర మంచి పార్థ సారధి	టి. సుందరం	రసరంజని	జూన్ 4
13.	రాయబారం	తిరుపతి వెంకటకవులు	గుమ్మడి గోపాల కృష్ణ	రసరంజని	జూన్ 5
14.	పుట్ట	యండమూరి వీరేంద్రనాథ్	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	రసరంజని	జూన్ 6

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
15.	చింతామణి	కాళ్లకూరి నారాయణ రావు	జి.ఎస్.ఎన్. శాస్త్రి	రసరంజని	జూన్ 7
16.	ఇదేమిటి	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	రసరంజని	జూన్ 8
17.	మూడు ప్రశ్నలు	అబ్బూరి గోపాల కృష్ణ	చాట్ల శ్రీరాములు	రసరంజని	నవబరు 11,12,18, 19,20,25,26,27. డిశంబరు 2,3,4
18.	ఐ.పి. యం.	వి.పి. శ్రీశైల మూర్తి	బి. అమరేంద్ర	రసరంజని	డిశంబరు 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 30, 31 1997 జనవరి 1
19.	సగంలో ముగింపు	బి.పి. ప్రసాద్	బి.పి. ప్రసాద్	రసరంజని	1997 జనవరి 6, 7, 8, 20, 21, 22, 27, 28, 29
20.	ఏమో గుర్రం ఎగరావచ్చు	మూలం: విజయ్ తెందుల్కర్ తెలుగు: జగన్	ఎస్.జె. భిక్షు	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 3, 4, 5, 10,11, 12 17. 18. 19, 24, 25, 26
21.	అవతారానికి ఫోనొచ్చింది కథా నాటక సప్తాహం	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని 18, 19, 24, 25, 26	మార్చి 10, 11, 12, 17,
22.	దిద్దుబాటు	కథ : గురజాడ అప్పారావు నాటకీకరణ: వారాలకృష్ణమూర్తి	జి.టి.వి. సాయిబాబా	రసరంజని	మార్చి 27
23.	కలుపు మొక్కలు	కథ : శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి నాటకీకరణ: వాకాటి పాండురంగారావు	తల్లావఝుల సుందరం	కథా నాటక సప్తాహం	మార్చి 28

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
24.	దేవుణ్ణి చూసినవాడు	కథ: దేవరకొండ బాలగంగాధరతిలక్ నాటకీకరణ: యస్.జె. భిక్షు	యస్.జె. భిక్షు	,,	మార్చి 29
25.	చావు	కథ: కాళీపట్నం రామారావు నాటకీకరణ: వారాల కృష్ణమూర్తి	డి.యస్.యస్. మూర్తి	,,	మార్చి 30
26.	చివరిగుడిసె	కథ: డా॥ కేశవరెడ్డి నాటకీకరణ: రామారావుపెద్ది	ఆర్.ఆర్. హరిశ్చంద్ర	,,	మార్చి 31

ఏప్రిల్ 1997 నుండి మార్చి 1998 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
	కథానాటకం సప్తాహం				
1.	సారాంశం	కథ:రాచకొండవిశ్వనాథశాస్త్రి నాటకీకరణ: అత్తిలి కృష్ణారావు	బి.పి. ప్రసాదరావు	రసరంజని	ఏప్రిల్ 1
2.	పతితులు	కథ: గోపీచంద్ నాటకీకరణ: వారాల కృష్ణమూర్తి	డి.యస్.యన్. మూర్తి	..	ఏప్రిల్ 2
3.	చరణదాసు	మూలం: హబీబ్ తన్వీర్ అనుకరణ: ఉదయభాను	జి.ఉదయభాను	భూమిక	మే 5,6,7,12,13,14, 19,20,21,16, 27,28
4.	శ్రీ కృష్ణరాయబారం	తిరుపతి వెంకట కవులు	జి.యస్.యస్. శాస్త్రి	రసరంజని	మే 27, 28 (వికారాబాద్)
5.	ఐ.పి.యం	శ్రీశైల మూర్తి	బి.అమరేంద్ర	ఆదర్శయువభారతి	జూన్ 2,3,4,10,11, 16,17,18,23,24,25
6.	కాకి ఎంగిలి	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	అక్టోబరు 6, 7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 27, 28, నవంబరు 3, 4, 5
7.	చండీప్రియ	కథ: గరిమెళ్ల రామమూర్తి రచన ఎ.సాంబమూర్తి & యస్.జగ్గారావు	బి.వి. కారంత్	శ్రీవెంకటేశ్వరనాట్యమండలి సురభి	నవంబరు 17, 18, 19, 20, 25, 26 డిశంబరు1,2,3,
8.	వీలునామా	డి.వి.నరసరాజు	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	డిశంబరు 8,9,10,15, 16,17,22,23,24, 29,30

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థ పేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
9.	అన్నమయ్య	బి.పి.ప్రసాద్	బి.పి.ప్రసాద్	రసరంజని	1998 జనవరి 19,20,27,28 ఫిబ్రవరి 2,3,4,9,10,11
10.	నామాటే నెగ్గింది	భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు	డి.యస్.యన్. మూర్తి	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 26
11.	జనమేజయం	ఎస్. తారకరామారావు	టి. సుందరం	రసరంజని	మార్చి 16,17,18,23, 24,25, 30, 31

ఏప్రిల్ 1998 నుండి మార్చి 1999 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	జనమేజయం	ఎన్. తారకరామారావు	టి. సుందరం	రసరంజని	ఏప్రిల్ 1
2.	కాకిఎంగిలి	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	ఏప్రిల్ 7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22
3.	చలువగుర్రం	మూలం: డా॥చంద్రశేఖర్ కంబార్ తెలుగుసేత: మొదలి నాగభూషణ శర్మ	టి.సుందరం	రసరంజని	మే 18, 19, 20, 25, 26 27 జూన్ 1,2,9,10,
4.	అనగనగా ఒక అమ్మాయి	విసు	రాళ్లపల్లి	రసరంజని	జూన్ 5, 6, 7
	కథా నాటక శరన్నవరాత్రులు				
5.	గోడలు	కథ: వారాల కృష్ణమూర్తి నాటకీకరణ:ఎన్. నాగరాజు	ఎన్.నాగరాజు	రసరంజని	సెప్టెంబరు 21
6.	కార్యశూరుడు	కథ: గోపీచంద్ నాటకీకరణం: పి. శశిధర్	పి.శశిధర్	,,	సెప్టెంబరు 22
7.	టార్చ్ లైట్	కథ: కందుకూరి అనంతం నాటకీకరణ: టి. మల్లేష్	టి. మల్లేష్	,,	సెప్టెంబరు 23
8.	తీర్పు	కథ:భూషణ్ నాటకీకరణ: కె. వసంత్	కె. వసంత్	రసరంజని	సెప్టెంబరు 24

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
9.	నాబిడ్డను కాపాడండి	కథ: కలపాల రాజేశ్వరీ దేవి నాటకీకరణ: బి. ప్రదీప్ కుమార్	బి. ప్రదీప్‌కుమార్	రజరంజని	సెప్టెంబరు 25
10.	అంబల్లబండ	కథ: భూపాల్ నాటకీకరణ:హెచ్. రామమోహన్	హెచ్. రామమోహన్	,,	సెప్టెంబరు 26
11.	ఎండమావులు	కథ : బుర్రా వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం నాటకీకరణ: బి.కె. వ్యాసవిఠల్	బి.కె. వ్యాసవిఠల్	,,	సెప్టెంబరు 27
12.	ఆమె త్యాగం	కథ: చలం నాటకీకరణ: ఎస్. సురేష్ కుమార్	ఎస్. సురేష్ కుమార్	,,	సెప్టెంబరు 28
13.	ఇలాంటి తప్పాయి వస్తే	కథ: శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి నాటకీకరణ: సి.హెచ్. నటరాజ గోపాలమూర్తి	సి.హెచ్. నటరాజ గోపాల మూర్తి	,,	సెప్టెంబరు 29
14.	నాటకాంతం	మూలం: వి.వి. షిర్వాద్కర్ అనుకరణ: ఉదయభాను	భాస్కర్ షివాల్కర్	రసరంజని	అక్టోబరు 5, 6, 7, 12,13, 14, 26, 27, 28
15.	అంబల్ల బండ	కథ: భూపాల్ నాటకీకరణ: హెచ్. రామమోహన్	హెచ్. రామమోహన్	రసరంజని	నవంబరు 2, 3, 4
16.	ఆమెత్యాగం	కథ: చలం నాటకీకరణ: ఎస్. సురేష్‌కుమార్	ఎస్. సురేష్‌కుమార్	,,	నవంబరు 9, 10, 11

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
17.	ఇలాంటి తప్పాయివస్తే	కథ: శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి నాటకీకరణ: సి.హెచ్.నటరాజ గోపాల మూర్తి	సి.హెచ్. నటరాజగోపాలమూర్తి	రసరంజని	నవంబరు 16, 17, 18
18.	గోడలు	కథ: వారాల కృష్ణమూర్తి నాటకీకరణ: ఎన్. నాగరాజు	ఎన్. నాగరాజు	"	నవంబరు 23, 24, 25
19.	అనగనగా ఒక అమ్మాయి	విసు	రాళ్లపల్లి	రసరంజని	డిశంబరు 6 (వరంగల్లు)
20.	"	"	"	"	డిశంబరు 12 (నిజామాబాద్)
21.	"	"	"	"	1999 జనవరి 16 (రాజాం)
22.	శ్రీ షిర్డీసాయిబాబా	సురభి అవేటి లీలాపాపారావు	సురభి అవేటి లీలాపాపారావు	శ్రీసాయి విజయ నాట్యమండలి	1999 జనవరి 4,5,6,11,12,13,18, 19,20,25,26,27
23.	క్రాస్ రోడ్స్	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	మార్చి 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 30, 31

ఏప్రిల్ 1999 నుండి మార్చి 2000 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	సత్యకామేష్టి	ఆకెళ్ల సత్యనారాయణ మూర్తి	చాట్ల శ్రీరాములు	రసరంజని	ఏప్రిల్ 5, 6, 7,12, 13, 14, 19, 20, 21, 26, 27, 28, మే 3, 4, 5
2.	జనమేజయం	ఎస్. తారకరామారావు	టి. సుందరం	రసరంజని	మే 9 (ఇర్రిపాక)
3.	బస్తీ దేవత యాదమ్మ	తెనుగు సేత: ఉదయభాను	బి.వి. కారంత్	శ్రీ వెంకటేశ్వర నాట్యమండలి	మే 10, 11, 12, 17, 18 19, జూన్ 1, 2, 3, 4
4.	భరత వాక్యం	మళయాళ మూలం : జి. శంకరపిళ్లై తెలుగుసేత: నరసింహ కుమార్ ఎమ్.ఎస్. రమేష్	జాలీ పుతుసరి	రసరంజని	జూన్ 7, 8, 9, 14, 15,16, 21, 22, 23, 28, 29, 30
5.	జనమేజయం	ఎస్. తారక రామారావు	టి. సుందరం	రసరంజని	ఆగష్టు 16 (బాంబే)
6.	ప్రజా నాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణశర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	ఆగష్టు 23, 24, 25, సెప్టెంబరు 6, 7, 8
7.	మాధవి	తల్లావఝ్ఝుల పతంజలి శాస్త్రి	తల్లావఝ్ఝుల సుందరం	రసరంజని	అక్టోబరు 11, 12, 13
8.	దొంగ సత్తెయ్య	మూలం: హబీబ్ తన్వీర్ అనుసృజన: దెంచనాల శ్రీనివాస్	దెంచనాల శ్రీనివాస్	జనపదం నాటక రిపర్టరీ బృందం	నవంబరు 15, 16, 17, 20

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
9.	కాకి ఎంగిలి	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	డిశంబరు 3,5 (భీమవరం)
10.	నాగమండల	మూలం:గిరీష్ కర్నాడ్ అనువాదం: డా॥ భార్గవీరావ్	డి.యస్.యన్. మూర్తి	రసరంజని	డిశంబరు 20, 21, 22
11.	చండీప్రియ	కథ: గరిమెళ్ల రామ్మూర్తి రచన: ఎ. సాంబమూర్తి & ఎస్. జగ్గారావు	బి.వి. కారంత్	శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యమండలి	2000 జనవరి 27, 28
12.	నాటకాంతం	తెలుగు: ఉదయభాను	భాస్కర్ షివాల్కర్	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 3
13.	శ్రీకృష్ణ తులాభారం	ముత్తరాజు సుబ్బారావు	డి.యస్.యస్. దీక్షిత్	శ్రీ సత్యసాయి కళానికేతన్	ఫిబ్రవరి 14, 15, 16

ఏప్రిల్ 2000 నుండి మార్చి 2001 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	చిక్కుముడి	శ్రీశైల మూర్తి	బి. అమరేంద్ర	ఆదర్శ యువభారతి	ఏప్రిల్ 10, 11
2.	ఎయిర్ ఇండియా	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	ఏప్రిల్ 24, 25, 26
3.	లంకా లక్ష్మి	మూలం: శ్రీకంఠన్ నాయర్ అనువాదం: ఎస్. జగ్గారావు	ఎమ్. ఎస్. రాజీవ్	రసరంజని	మే 15, 16, 17 జూన్ 12, 13, 14, 19, 20, 21, 26, 27, 28 జులై 3, 4, 5
4.	ప్రజా నాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	ఆగష్టు 11 (ఏలూరు)
5.	,,	,,	,,	,,	ఆగష్టు 12 (విజయవాడ)
6.	,,	,,	,,	,,	ఆగష్టు 13 (గుంటూరు)
7.	,,	,,	,,	,,	ఆగష్టు 16, 17
8.	,,	,,	,,	,,	ఆగష్టు 23 (న్యూ ఢిల్లీ)
9.	ఎయిర్ ఇండియా	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	,,	సెప్టెంబరు 4, 5, 6,11,12,13,18,19, 20, 25, 26, 27

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
10.	అగ్ని - వర్షం	మూలం: గిరిష్ కర్నాడ్ అనువాదం: డా॥ భార్గవీరావ్	డి.యస్.యన్. మూర్తి	"	అక్టోబరు 16, 17, 18
11.	ప్రజా నాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	అక్టోబరు 21 (రాజమండ్రి)
12.	,,	,,	,,	,,	అక్టోబరు 22 (విశాఖపట్నం)
13.	అగ్ని - వర్షం	మూలం: గిరిష్ కర్నాడ్ అనువాదం: డా॥ భార్గవీరావ్	డి.యస్.యన్. మూర్తి	,,	అక్టోబరు 30, 31 నవంబరు 1
14.	ప్రజా నాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	డిశంబరు 18, 19, 20
15.	సత్య కామేష్టి	ఆకెళ్ల సత్యనారాయణ మూర్తి	చాట్ల శ్రీరాములు	,,	2001 జనవరి 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29, 30,31

ఏప్రిల్ 2001 నుండి మార్చి 2002 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	ప్రజానాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	ఏప్రిల్ 3 (న్యూ ఢిల్లీ)
2.	ఎయిర్ ఇండియా	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	రసరంజని	మే 7, 8, 9
3.	ప్రేయసీ చంపొద్దే	మూలం: పీటర్ షాఫర్ అనువాదం: అనంత్	భరద్వాజ	రసరంజని	జూలై 2, 3, 4, 9, 10, 11
4.	ప్రతిస్పందన	యమ్.పి. రావు	తాళ్లూరి శివరామకృష్ణరావు	వంశీనిరంజన్ కళాకేంద్రం	జూలై 16,17, 18, 23, 24, 25, 30, 31, ఆగష్టు 1
5.	ఉషా ఆల్ ది బెస్ట్	మూలం : రణవీర్ సింగ్ అనుసృతి : భరద్వాజ, శిరీషరవి	భరద్వాజ	రసరంజని	అక్టోబరు 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29, 30, 31
6.	అనగనగా ఒక రాజు	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	యస్. మోహన్	రసరంజని	నవంబరు 26, 27, 28 డిశంబరు 3, 4, 5, 10, 11, 12
7.	ఋత్విక్	డి. విజయభాస్కర్	కె.జి. రాంప్రసాద్		2002 ఫిబ్రవరి 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26, 27
8.	అమృతం త్రాగిన రాక్షసులు	శ్రీశైల మూర్తి	రమణ - సాగర్	ఆదర్శయువ భారతి	మార్చి 4, 5, 6, 11, 12,13, 18, 19, 20, 25, 26, 27

ఏప్రిల్ 2002 నుండి మార్చి 2003 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	అనగనగా ఒక రాజు	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	యస్. మోహన్	రసరంజని	ఏప్రిల్ 3 (న్యూ ఢిల్లీ)
2.	తెరలో కురుక్షేత్రం	మల్లాది వెంకట కృష్ణ శర్మ	తైలం లక్ష్మి నారాయణ	అభినయ (సమర్పణ: సౌమిత్రి)	మే 6, 7, 8, 13, 14, 20, 21, 22
3.	శ్రీనాథుడు	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు	రసరంజని	సెప్టెంబరు 7, 8, 9
4.	ప్రజానాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	అక్టోబరు 3 (ఒంగోలు)
5.	,,	,,	,,	రసరంజని	అక్టోబరు 4 (తిరుపతి)
6.	అనగనగా ఒక రాజు	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	యస్. మోహన్	రసరంజని	అక్టోబరు 18 (ముంబై)
7.	ప్రజానాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	అక్టోబరు 19 (ముంబై)
8.	శ్రీనాథుడు	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	రసరంజని	నవంబరు 2 (న్యూఢిల్లీ)
9.	,,	,,	,,	రసరంజని	నవంబరు 11
10.	,,	,,	"	రసరంజని	2003 జనవరి 5 (విజయనగరం)
11.	,,	,,	"	రసరంజని	2003 జనవరి 6 (కాకినాడ)

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
12.	యాజ్ఞ సేని ఆత్మకథ	యన్. తారక రామారావు	జి.యస్. ఆర్. కె. శాస్త్రి	శ్రీ కళానికేతన్	ఫిబ్రవరి 3, 4, 5, 10, 11, 17, 18, 19
13.	శ్రీనాథుడు	ఆకెళ్ల	దుగ్గిరాల సోమేశ్వర రావు	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 15 (విజయవాడ)
14.	,,	,,	,,	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 22 (రాజమండ్రి)
15.	,,	,,	,,	రసరంజని	మార్చి 3
16.	అంధయుగం	ధర్మవీర్ భారతి అనువాదం: మొదలి నాగభూషణ శర్మ మొదలి సరస్వతి	రామ్ గోపాల్ బజాజ్	కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయ నట బృందం	మార్చి 3, 4, 5, 6, 7
17.	హయవదన	మూలం: గిరీష్ కర్నాడ్ అనువాదం: మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	అనామిక	మార్చి 11, 12, 13, 18,19, 20, 21, 22, 23, 29, 30

ఏప్రిల్ 2003 నుండి మార్చి 2004 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	గుణనిధి	యమ్. శేఖర్‌బాబు	డి.యస్.యన్. మూర్తి	రసరంజని	ఏప్రిల్ 4,5,6,11,12, 13, 18, 19, 20
2.	కోర్టు మార్షల్	మూలం: స్వదేశ్ దీపక్ అనువాదం : దాసరి అమరేంద్ర	భాస్కర్ షివాల్కర్	పార్క్ స్టాల్	మే 9,10, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25
3.	నిశ్శబ్దగాయం	రావినూతల ప్రేమ్ కిషోర్	యం. భజరప్ప	అమృత వర్షిణి కల్చరల్ అసోసియేషన్	జులై 11, 12,13,18, 19,20
4.	ప్రజానాయకుడు ప్రకాశం	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	ఆగష్టు 23, 24, 25
5.	,,	,,	,,	రసరంజని	నవంబరు 2 (న్యూ ఢిల్లీ)
6.	మదనకామరాజు కథ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	నంబరు 16, 17, 18
7.	,,	,,	,,	రసరంజని	2004 మార్చి 22, 23, 24

ఏప్రిల్ 2004 నుండి మార్చి 2005 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	పులి మళ్లీ వస్తుందా?	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	మే 24, 25, 26
2.	శ్రీచైతన్య మహాప్రభు	సోంపల్లి బాపయ్య	బి.పి. ప్రసాదరావు		సెప్టెంబరు 22, 23, 24
3.	ఇదిగో దేవుడు చేసిన బొమ్మ	శ్రీశైల మూర్తి	ఎస్. మోహన్	రసరంజని	నవంబరు 29, 30
4.	"	"	"	రసరంజని	డిశంబరు 11 (వైజాగ్)
5.	ప్రతాపరుద్రీయం	వేదం వేంకట రాయశాస్త్రి	మొదలి నాగభూషణ శర్మ	రసరంజని	డిశంబరు 28, 29
6.	అసమర్థుడు	నవల: గోపీచంద్ నాటకీకరణ: బి.పి. ప్రసాదరావు	బి.పి. ప్రసాదరావు	వంశీనిరంజన్‌కళా కేంద్రం	2005 జనవరి 18, 19
7.	ప్రతాపరుద్రీయం	వేదం వేంకట రాయశాస్త్రి	మొదలి నాగభూషణశర్మ	రసరంజని	ఫిబ్రవరి 12 (నెల్లూరు)
8.	గుణహత్య	బి.వి. రామారావు	బి. అమరేంద్ర	ఆదర్శ యువ భారతి	మార్చి 18, 19
9.	ప్రతాపరుద్రీయం	వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి	మొదలి నాగభూషణశర్మ	రసరంజని	మార్చి 27, 28

ఏప్రిల్ 2005 నుండి మార్చి 2006 వరకు

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
1.	మినిష్టర్	డి. విజయ భాస్కర్	పి. కృష్ణచైతన్య	శ్రీచైతన్యనటసమాఖ్య	ఏప్రిల్ 19, 20
2.	నిజం	రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి	మోహన్ సేనాపతి	రసరంజని	మే 18, 19
	ఈతరం ప్రేక్షకులకు క్రిందటి తరం నాటకాలు సప్తాహం				
3.	మాభూమి	సుంకర సత్యనారాయణ, వాసిరెడ్డి భాస్కరరావు	పాటిబండ్ల ఆనందరావు	స్పందన ఆర్ట్స్, ఒంగోలు	జూన్ 20
4.	పలెపడుచు	పినిశెట్టి శ్రీరామమూర్తి	నాయుడుగోపి	గంగోత్రి, పెదకాకాని	జూన్ 21
5.	నాటకం	డి.వి. నరసరాజు	బి. అమరేంద్ర	ఆదర్శ యువభారతి	జూన్ 22
6.	పునర్జన్మ	బెల్లంకొండ రామదాసు	అయ్యలసోమయాజుల గోపాలకృష్ణ	నాట్యభారతి, విశాఖపట్నం	జూన్ 23
7.	భయం	ఆచార్య ఆత్రేయ	ఎమ్. ప్రసాదమూర్తి	కళావాణి, ఉభయగోదావరులు	జూన్ 24
8.	కీర్తిశేషులు	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	బి.పి. ప్రసాదరావు	వంశీనిరంజన్ కళాకేంద్రం	జూన్ 25
9.	మరోమొహంజొదారో	ఎన్.ఆర్.నంది	మోహన్ సేనాపతి	రసరంజని	జూన్ 26
10.	టామీ	రావినూతల ప్రేమ్‌కిషోర్	ఎమ్. భజరప్ప	అమృత వర్షిణి కల్చరల్ అసోసియేషన్	జులై 18, 19

వరుస సంఖ్య	నాటకము పేరు	రచయిత	దర్శకుడు	సంస్థపేరు	ప్రదర్శించిన తేదీలు
11.	కీర్తిశేషులు	భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ	బి.పి. ప్రసాదరావు	వంశీనిరంజన్ కళాకేంద్రం	ఆగష్టు 18, 19
12.	మరోమొహంజొదారొ	ఎస్.ఆర్. నంది	మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్	రసరంజని	సెప్టెంబరు 17, 18
13.	,,	,,	,,	రసరంజని	సెప్టెంబరు 23 (మధురై)
14.	నిశ్శబ్దం	బి.పి. ప్రసాదరావు	బి.పి. ప్రసాదరావు	వంశీనిరంజన్ కళాకేంద్రం	అక్టోబరు 18, 19
15.	జడ్జిమెంటు	యస్సేరావు	మోహన్ సేనాపతి	రసరంజని	డిశంబరు 18, 19
16.	సాహసం శాయరాడింగరీ	కొంపెల్ల సహదేవ్	యు. సుబ్బరాయశర్మ	విన్నకోట విజయరాం మెమోరియల్స్	2006 జనవరి 16, 17
17.	ఓసినీభస్మాసుర	అనువాదం: ఉదయభాను	ఉదయభాను	భూమిక	ఫిబ్రవరి 16, 17
	రసరంజని ద్వాదశ వార్షికోత్సవాలు				
18.	మరో మొహంజొదారొ	ఎస్.ఆర్. నంది	మిక్కిలి ఫ్రాన్సిస్	రసరంజని	మార్చి 9
19.	ప్రతాపరుద్రీయం	వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి	మొదలినాగభూషణ శర్మ	,,	మార్చి 10

Dr.Y.S.RAJASEKHARA REDDY GARU,
Hon'ble Chief Minister, AP.

SPORTS for SOCIAL AND INDIVIDUAL DEVELOPMENT

Sri M. Satyanarayana Ra
Hon'ble Minister for Yout
Services, Sports & Cinematography

Sri M.S. Raj Thakur,
Hon'ble Chairman, SAAP

GMC Balayogi Athletics Stadium, Gachibowli.

Indoor A/c Stadium, Gachibowli.

Shooting Range, HCU, Gachibowli.

Aquatics Complex, Gachibowli.

- ✓ To link Education and Sports ensuring Universal participation in Sports
- ✓ Systematic conduct of competitions in games from village level to state level in Schools, Colleges, Universities, Youth Associations, Women's Organisation and Sports Associations.
- ✓ Infrastructure development to provide universal access to all youth in urban, rural and tribal areas.
- ✓ Cash Awards to Sports Persons who win Gold medals in identified National/ International Tournaments.
- ✓ Providing specialized coaching for talented youth in Residential Sports Schools and Sports Academies.
- ✓ Providing Scientific & Regular Coaching in various Games at Hyderabad/Sec'bad and at District HQ.
- ✓ To universalize practice of Yoga among all ages of population to promote healthy society.
- ✓ Job security proposed Sports persons of National and International standards. 2% Sports reservation in direct recruitment in Government at all levels.

KVBR Indoor Stadium, Yousufguda

Tennis Complex, L.B.S.

Cycling Velodrome, O.U.

Hockey Stadium (Twin Turf), Gachibowli

Indoor A/c Stadium, Saroornagar.

SPORTS AUTHORITY OF ANDHRA PRADESH

LAL BAHADUR STADIUM, HYDERABAD-500001.
ANDHRA PRADESH - INDIA
Tel.91-40-23212818/845,Fax.91-40-23243297 Email: sportsap@rediffmail.com

KHAN ENTERPRISES

(PLAN PROTECTION EQUIPMENT)

(0) : 24526382
factory : 24361280

FACTORY : Block No. F/C, S,E,I,
E,Kattedan, R.R. Dist,
Hyderabad - 500 077

Office : 22-8-556, X Road,
City Civil Court,
Purani Havelli,
Hyderabad - 500 002

MANUFACTURERS OF :
ALL KIND SOFEAGLE & KISANSHAKTI,
BRAND, MANUAL ANDPOWER OPERATED,
SPRAYERS & SPARE PARTS,

దాక్టర్ వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి
రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి

శ్రీ కోనేరు రంగారావు
పురపాలక శాఖ మంత్రి

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మయ్య
భారీ నీటిపారుదల శాఖ మంత్రి

శ్రీమతి సబితా ఇంద్రారెడ్డి
రాష్ట్ర గనుల, భూగర్భ వనరుల శాఖ మంత్రి

శ్రీ సర్వే సత్యనారాయణ
పార్లమెంటు సభ్యులు, సిద్దిపేట

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్
ఎమ్మెల్యే, మేడ్చల్

తడి చెత్త - రకాలు

* మిగిలిన అన్నము, కూరలు
* కోడి మాంసము, చేపలు, మాంసము తిన్న తరువాత మిగిలిన ఎముకలు, కోడిగ్రుడ్డు పొట్టు
* కూరగాయల తుక్కు
* కొబ్బరి చిప్పలు, బొండాలు, కొబ్బరి పీచు, వెంట్రుకలు
* పనికిరాని చీపురులు, కాచిన కాఫీ మరియు టీ పొడి
* వంటగదిలో ఉత్పత్తి అయ్యే పదార్థాలు, అరటి ఆకులు, ఉల్లిపాయల పొట్టు, వాడిన పూలు
* పెరట్లో నుండి వచ్చే ఆకలు, వ్యర్థపు మొక్కలు
* బొగ్గులు, బూడిద, పండ్ల తొక్కలు
* అన్ని రకముల పురుగులు

శ్రీ జి. సాయన్న
ఎమ్మెల్యే, కంటోన్మెంట్

కాప్రా పురపాలక సంఘం

రంగారెడ్డి జిల్లా

శ్రీ బి. సూర్యారావు
ప్రత్యేక అధికారి, కాప్రా

పొడి చెత్త - రకాలు

* చిత్తు కాగితాలు, ప్లాస్టిక్ సంచులు, పాలిథిన్ కవర్లు
* గాజు సీసాలు, ప్లాస్టిక్ సీసాలు
* పనికిరాని గుడ్డలు, గుడ్డ ముక్కలు
* చెప్పులు, బ్యాగులు, వైర్లు, వాటర్ బాటిల్స్
* చాక్లెట్ పేపర్లు, పాన్‌పరాగ్ పేపర్స్
* సబ్బు కవర్లు, వాడిన బ్యాటరీలు
* పనికిరాని నోట్‌బుక్స్, అట్టలు అట్టపెట్టెలు
* బల్బులు, ట్యూబ్‌లు, టూత్‌పేస్ట్, పౌడరు డబ్బాలు
* అన్ని రకాల ప్లాస్టిక్ వ్యర్థ పదార్థాలు, పాల ప్యాకెట్స్
* కంప్యూటర్ నుంచి తీసివేసిన వ్యర్థ పదార్థాలు (సీడీలు, ఫ్లాపీలు మొ॥వి)

శ్రీ ఎస్. రామనారాయణ రెడ్డి
కమీషనర్, కాప్రా

పట్టణంలో వాతావరణ కాలుష్యాన్ని నివారించేందుకు , ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడేందుకు ప్రతి ఒక్కరూ వ్యర్థ పదార్థాలను విభజించి కుళ్ళిపోయే స్వభావం గల వాటిని (తడి చెత్త) 'ఆకుపచ్చ' రంగు డబ్బాలో మరియు కుళ్ళిపోని స్వభావం గల వాటిని (పొడి చెత్త) 'ఎర్ర' రంగు డబ్బాలో వేసి మీ ఆవరణలోనే భద్రపరిచి మున్సిపల్ 'ఎక్స్‌నోరా' రిక్షాలకు లేదా వాహనాలకు అందించండి.

Priceless & Precious
2 Great options to choose from
Suchirindia Developers Pvt. Ltd. presents PHOENIX PORT GRAND & GOLD COAST, two ventures fully loaded with state-of-the-art facilities. Both these offers come with an added benefit of FREE membership to Mount Opera, a multi theme park and Darling Cave, a rejuvenating recreational zone. HURRY... don't miss this favourite opportunity!
estd. 2005
PHOENIX PORT
Next Level Lifestyle
GRAND
PHOENIX PORT GRAND Features
Straight on Highway
State of art developments
Clear title
Multi-fold appreciation for your investment
24 Hours security
Krishna water
Amazing 65,000 sq. yds landscaped garden
Gated community with wonderful recreation zone
near International Airport
Stretching Beyond Boundaries
GOLD COAST
FREE
Mount Opera
MEMBERSHIP
INDIA'S FIRST
ISO-9001
LAND DEVELOPMENT ORGANISATION
unit of
Sreemitra
An Intelligent Option
GOLD COAST Features
B.T Roads
Running water pipelines
Sewer lines
Overhead Tank
Fully Developed Landscape Garden
Electricity lines
Street lightning
Footpaths with curbstones
Club House
Free Spirited
suchirindia
DEVELOPERS (P) LIMITED
Call us for Free site visit: 1600 425 2902
Ph: 24046613, 24046458,
Mob: 99481 08899.
info@sreemitra.org | www.suchirindia.in

Municipal Council, L . B . Nagar

Rangareddy District

Ph: 040-24045261, 24045519 Fax: 24045528

Developmental works during the year 2005-2006 (upto December 2005)

• Roads	Rs. 331.95 Lakhs
• Drainage	Rs. 95.40 Lakhs
• Rain water Harvesting Structures	Rs. 2.00 Lakhs
• Street Lighting	Rs. 150.00 Lakhs
• Water supply (Matching contribution to be paid to HMWS & SB	Rs. 754.72 Lakhs
• Community Halls	Rs. 53.20 Lakhs
• MP funds (Nalgonda Constituency)	Rs. NIL
• MP funds (Siddipet Constituency)	Rs. NIL
• Megacity funds (desilting & Development of Kapprai Cheruvu at Saheb Nagar (2004-2005)	Rs. 20.00 Lakhs
• ILCS (3ooo) Units	Rs. 127.50 Lakhs
• Survey of Indiramma wards(15)	Survey Completed.

Care & concern

that focus on building your castle

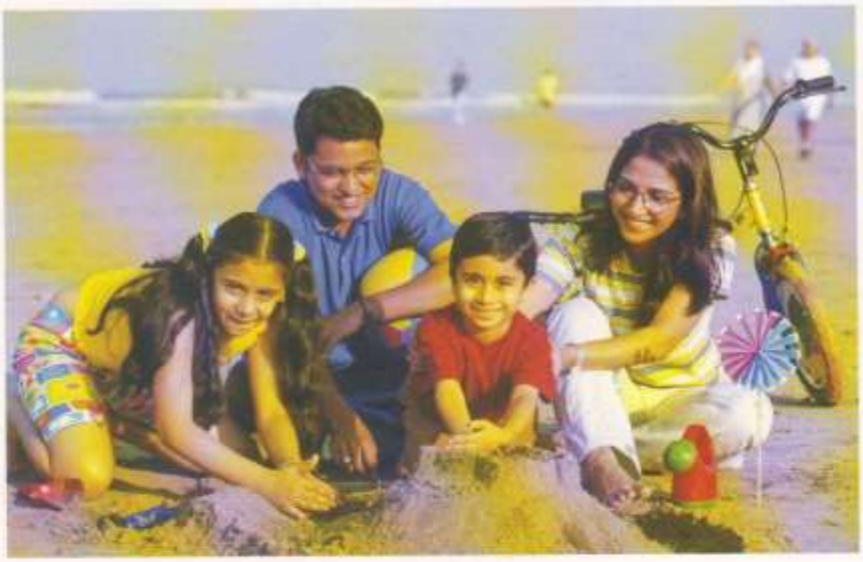

- Finance for purchase/ construction / repair/ renovation of house.
- Repayment period up to 20 years.
- Floating/ Fixed option on rate of interest.

AB Housing Loans

ఆంధ్రాబ్యాంక్ आन्ध्रा बैंक ANDHRA BANK

(A Government of India undertaking)

Much more to do, with YOU in focus.

Imageads